

Møte onsdag den 5. november 2008 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 12):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representantene Olav Gunnar *Ballo*, May-Helen Molvær *Grimstad*, Britt *Hildeng*, Gunvald *Ludvigsen* og Sonja Irene *Sjøli* om permisjon i tiden fra og med 10. november til og med 17. november, og fra representanten Rune J. *Skjælaaen* om permisjon i tiden fra og med 10. november til og med 15. november – alle for å delta i den oppnevnte stortingsdelegasjon til Tibet og Kina
 - fra representantene Erling *Sande* og Bjørg *Tørresdal* om permisjon i tiden fra og med 10. november til og med 14. november, og fra representanten Bent *Høie* om permisjon i tiden fra og med 12. november til og med 14. november – alle for å delta i den oppnevnte stortingsdelegasjonen på offisielt besøk til Tyskland
 - fra representanten Jan *Petersen* om permisjon i tiden fra og med 13. november til og med 19. november for å delta i NATOs parlamentariske forsamlings høstsesjon i Valencia, Spania
- Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget.
- Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Sogn og Fjordane fylke, Knut Magnus *Olsen*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Erling Sandes permisjon i tiden fra og med 10. november til og med 14. november, på grunn av utenlandsopphold.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Akershus fylke: Cathrin *Bretzeg* og Sylvia *Graham*
 - For Finnmark fylke: Kirsti *Saxi*
 - For Hordaland fylke: Sigrid Brattabø *Handegard*
 - For Møre og Romsdal fylke: Modulf *Aukan*
 - For Oslo: Karin *Yrvin* og Khalid *Mahmood*
 - For Rogaland fylke: Siri A. *Meling* og Kjell Arvid *Svendsen*
 - For Sogn og Fjordane fylke: Laila *Melkevoll* og Bjørg *Mikalsen*

Presidenten: Representanten Bent Høie vil fremsette et representantforslag.

Bent Høie (H) [10:02:39]: På vegne av Kari Lise Holmberg og meg selv vil jeg framsette forslag om å utvikle egne kompetansemottak innen asylmottak.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen vil fremsette et representantforslag.

Ib Thomsen (FrP) [10:03:21]: På vegne av representantene Per-Willy Amundsen, Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Karin S. Woldseth og meg selv skal jeg fremme et forslag om å forhindre statlig forskjellsbehandling og konkurransevridning mellom nærbutikker.

Presidenten: Representanten Vigdis Giltun vil fremsette et representantforslag.

Vigdis Giltun (FrP) [10:03:56]: På vegne av stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen, Kari Kjønaas Kjos og meg selv har jeg gleden av å presentere et forslag om fri etableringsrett og fjerning av ordningen med avtalehjemler for fysioterapeuter.

Presidenten: Representanten Kenneth Svendsen vil fremsette et representantforslag.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:04:25]: På vegne av Jan Arild Ellingsen, Per Sandberg og meg selv ønsker jeg å fremme et forslag om raskest mulig å starte planlegging, prosjektering og bygging av ny bro på rv. 80 mellom Løding og Vikan samt legge fram forslag om statlig finansiering i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2009.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:05:00]

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- utenriksminister Jonas Gahr Støre
- statsråd Magnhild Meltveit Kleppa
- statsråd Bård Vegar Solhjell

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Dagfinn Høybråten.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:05:29]: Mitt spørsmål går til utenriksministeren.

Jeg synes det er rett og rimelig at det på en dag som denne reises spørsmål i Stortinget om det amerikanske presidentvalget. I natt er det skrevet historie. For første gang

er en amerikansk president med afroamerikansk bakgrunn klar til å innta Det hvite hus. Det er en hendelse som gir håp til store grupper amerikanere, men også til folkegrupper over hele verden.

Den nye amerikanske presidenten står overfor store utfordringer på hjemmebane. Han skal innfri løfter om å løse konsekvensene av en stor finanskrisen. Han skal innfri viktige løfter om å skape tilgjengelige helsetjenester for alle amerikanere, ikke minst for de mange titalls millioner som står uten.

Men håpet om en ny rolle også i verdenspolitikken er stort, og spørsmålet vi bør stille oss, er hvordan det amerikanske presidentvalget kan innvirke på mulighetene for å bekjempe vår tids største etiske utfordringer, nemlig ekstrem fattigdom og ekstremt vær.

Mitt spørsmål til utenriksministeren går langs disse linjer. Hvordan kan den norske regjering tenke seg å arbeide med den nye amerikanske administrasjonen når det gjelder å løfte disse store spørsmålene i internasjonal politikk over i et bedre spor enn det de har vært under den sittende amerikanske administrasjonen?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:07:42]: For å spare tid vil jeg slutte meg til representanten Høybråten's omtale av nattens begivenhet – den er historisk på mange måter. Alle som er opptatt av politikk i hele verden, har fulgt den amerikanske kampanjen. I natt fikk vi resultatet, og det er et historisk resultat.

Noe som er veldig viktig, er Obamas kommunikasjon om håp – ikke splittende retorikk, men samlende retorikk, og en inspirasjonstale som strekker seg over de politiske skillelinjene. Jeg tror det er mye å lære av det, og det er også helt avgjørende for de oppgavene han nå står foran.

Så er jeg enig med representanten Høybråten i at de spørsmålene han peker på, er vår tids store spørsmål. Det er min holdning at disse spørsmålene blir ikke løst, man får ingen framgang her om ikke USA er en del av løsningen – de kan ikke være en del av problemet.

Så må vi advare mot å tro at dette valget over natten vil endre amerikansk politikk og kurs. Obama var selv i sin tale i natt opptatt av at det måtte velges skritt for skritt, steg for steg – ikke ett år, kanskje ikke én periode, men lenger. Det er noen store, kompliserte prosesser vi skal inn i.

Norge har søkt å holde kontakten med de to kampanjene gjennom alle disse månedene. Vi har et godt nettverk inn mot dem, og vi kommer fra første stund til å bruke de sjansene vi har, i en ellers ganske tett strøm av folk som ønsker å få det nye lederskapet i tale. Vi er blant dem, og vi ønsker å gjøre det på de områdene hvor også Norge har noe å bidra med.

Vi må ha USA med i oppløpet mot København. Både McCain og Obama var opptatt av å gjøre et nytt løft på klimaområdet. Det må de holdes ansvarlig for på en positiv måte. I fattigdomsbekjempelsen må vi ha USA med – det henger jo sammen med klima, og det henger sammen med løsningen av finanskrisen. Så jeg kan forsikre om at for Norge er USA vår viktigste allierte. Vi skal bygge ut kontaktnettet med den nye administrasjonen fra dag én, med utgangspunkt i hva Norge kan bidra med,

og hvor Norge kan samarbeide, fortsatt og dypere, med USA.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:09:50]: Den nyvalgte amerikanske presidenten har jo lagt stor vekt på aktivt diplomati og internasjonalt samarbeid og folkerett i sin utenrikspolitiske linje. Det er jo på den ene siden veldig viktig og gir grunnlag for håp, men han har også lagt vekt på en ny politikk i forholdet til Irak og i forholdet til Afghanistan som også kan komme til å berøre europeiske land og europeiske bidrag inn mot internasjonale operasjoner.

Regner utenriksministeren med at nyvalget i USA vil få konsekvenser og utfordringer for norsk medvirkning i løsningen av disse viktige internasjonale oppgavene?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:10:48]: Jeg tror vi kommer til å se et mer innflytelsesrikt USA, for vi kommer nå til å bli imponert over det som virkelig inspirerer oss med USA – den kreative kraften, hele bredden av hva USA står for, eksemplets makt, og ikke bare den militære makten, selv om den militære makten også er viktig, ikke minst for oss som allierte gjennom NATO.

Norge vil aktivt gå i dialog med USA på disse to områdene som representanten nevner. Vi har etterlyst større grad av vilje til å dele oppgaver og engasjere allierte fra USAs side. Hvis og når den viljen kommer – og det er sannsynlig – kan vi ikke vende ryggen til. Vi må også være åpne for å bidra. Det handler om bidrag langs en veldig bred skala. Afghanistan er for oss prioritet nr. 1 av de to områdene som representanten nevnte, for der er vi engasjert. Og det er nå en veldig viktig omfokusering på gang blant bidragsyterne. Der vil den nye presidenten komme midt inn i en prosess hvor Norge er veldig godt skodd for å bidra, og det vil vi bruke anledningen til fra første dag.

Presidenten: Presidenten vil akseptere fire oppfølgings spørsmål – først representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:12:05]: Vi vil alle slutte oss til gratulasjonene til Barack Obama.

Det er klart at på noen områder har han vært veldig tydelig på å ville forandre, særlig amerikansk utenrikspolitikk. Det gjelder kanskje først og fremst spørsmålet om internasjonal frihandel, hvor Obama gjennom hele valgkampen har vært tydelig på en mer proteksjonistisk linje, til tross for at det pågår forhandlinger om en bred internasjonal frihandelsavtale som vil være viktig ikke minst for den tredje verdens muligheter til å komme seg ut av dyp fattigdom.

Hvordan ser utenriksministeren på muligheten for å få på plass en bred frihandelsavtale som gir rom for de fattige landene, med de relativt dystre signalene om mer proteksjonisme fra den nyvalgte amerikanske presidenten?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:12:53]: Jeg velger å vektlegge den nyvalgte presidentens sterke betoning av multilateralt samarbeid, internasjonal rett, bindende avtaler og en fokusering av den påvirkning USA kan ha på verdens utvikling gjennom aktiv deltagelse i de organene.

At en amerikansk president i krisetider må være lytten-

de og i dialog med folk som er urolige for arbeidsplasser som følge av internasjonal konkurranse, er naturlig. Begge kandidatene har vært det. Vi kjenner det også igjen fra vår eget politiske miljø. Men jeg forventer faktisk at USA kommer til å være en positiv og kreativ kraft også i videreføringen av WTO-arbeidet. Vi merker oss at dette arbeidet har pågått i hele høst på ekspertnivå. Det kommer til å pågå i hele desember opp mot den nye amerikanske administrasjonen, og jeg tror vi skal kunne komme i godt inngrep med den administrasjonen også på dette området. For USA har så mye mer å tape på at denne ordningen bryter sammen, enn de utfordringene vi alle kommer til å møte ved en ny avtale som særlig skal være gunstig for fattige land.

Presidenten: Oppfølgingsspørsmål – Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:14:05]: Dette er jo tiden for spekulasjoner om hva som kommer i USA, og hvilke endringer som måtte dukke opp. Jeg tror vi alle er fornøyd med at valgkampen er over. Det har vært anstrengende for mange av oss som har hatt interesse for dette. Men det er også stor spenning knyttet til hva som skjer. Noe som er interessant å se, er at også demokratene i Obama-leiren i amerikansk politikk har utrolig sterke forventninger til hvordan vi skal møte en ny president. De har en forståelse av at de skal få en sterkere plassering i verdensbildet, fordi problemet har vært Bush, ikke en del amerikanske posisjoner. På samme måte har vi store forventninger til å møte en ny president som skal gi oss nye svar og større deltakelse.

Da kommer på mange måter én hovedutfordring tilbake igjen på dagsordenen, og det er reform av FN. Fordi FN leder verdensordenen, som er Regjeringens mantra i mange sammenhenger, er et av problemene for øyeblikket at FN ikke leder, og USA har fylt et vakuum i ledelse (presidenten klubber) kanskje på feil måte – der ligger utfordringen.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:15:15]: Jeg slutter meg til den beskrivelsen representanten Solberg gir. Jeg er glad for at hun er glad for nattens resultat.

Jeg mener at USAs innflytelse i verdensorganisasjonene vil øke ved at disse organisasjonene blir mer representative, at de fanger opp nye land som i dag er sentrale i internasjonal økonomi og internasjonal politikk, men som kanskje ikke var det da disse institusjonene ble laget. Slik at reform, inkludering og bredere deltakelse kan kanskje gi USA og andre vestlige land relativt sett mindre innflytelse, men reelt sett økt innflytelse, fordi organene får større betydning.

Jeg leser i alle fall av den nyvalgte presidentens retorikk rundt dette, at det trekker i den retningen, nemlig et bredt engasjement. Dette er USAs styrke: engasjementspolitikk – overfor allierte, overfor motstandere og overfor de institusjonene USA faktisk var helt instrumentell i å skape. Vi vil også på dette området ha et nært samarbeid med USA når det nå skal tenkes nytt i månedene som kommer.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:16:29]: Det er flott å kunne starte denne spontanspørretimen med å dele gleden over de forventninger Obamas forandringer kan medføre for oss alle. Hvis jeg skal få lov til å komme med et vitnesbyrd, er det om en livslang kjærlighet til Amerika og det amerikanske folk, og at jeg i dag kan få avløst åtte års kjærlighetsorg. Det er en god følelse, må jeg si!

Men så er det alle de forventningene vi har til hva dette kan representere. Jeg vil iallfall sette ord på en viktig forventning, som jeg virkelig har fulgt nøye med på i valgkampen til Obama, og det er hva dette kan representere av endring i amerikansk energipolitikk og bruk av fornybar sektor. Tenk hva som kan skje når amerikanske hoder, forskningsmiljøer og industriell kapasitet settes inn med Obamas entusiasme! Det kan være starten på noe stort. Det er jeg helt sikker på at utenriksministeren også gleder seg over.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:17:26]: Jeg gleder meg både over det og over representanten Sponheims kjærlighetsliv på dette området, som jeg – uten at man misforstår – vil slutte meg til. (Munterhet i salen)

Det er ingen tvil om at klimaspørsmålet, fornybar energi og energisikkerhet ikke kan løses uten USAs kloke hoder. USA har de kloke hodene. De har gjennomført fundamentale transformasjoner på teknologisiden tidligere, og det gir grunn til optimisme om USA slipper det potensialet løs. Men jeg mener det er viktig å komme tilbake til den nyvalgte presidentens ord i natt om at dette vil ta tid. Det er krevende prosesser å snu, men han har i sin valgkamp pekt på at deler av løsningen for USAs krise nå ligger i miljøteknologien, i nye måter å gjøre ting på, og ikke minst i å velge et annet energispor som gjør USA mindre avhengig av de fossile brenslene, og mer nyskapende i å finne de nye energiformene.

Presidenten: May-Helen Molvær Grimstad – til oppfølgingsspørsmål.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:18:21]: Martin Luther King skisserte i sin kjente tale «I have a dream» ein draum om at hudfargen ikkje skal avgrense kva moglegheiter ein skal ha i samfunnet. Det sterke raseskiljet heldt dei svarte nede, både når det galdt moglegheiter til utdanning, til å sikre helsa og til å få eit godt menneskeverd. Det blei sagt at dei ikkje hadde det same menneskeverdet som dei kvite.

I dag har draumen til Martin Luther King blitt verkelegheit. Mange trudde at det aldri ville vere mogleg å få ein svart president i USA. Men med valet av Barack Obama har ein vist at svarte har moglegheita og er like gode og dyktige som alle andre. Kva slags signaleffekt trur utanriksministeren dette valet vil ha for dei svarte eller minoritetane sin posisjon, og deira moglegheit til å kunne vere med og ta ansvar og jobbe og utgjere ein forskjell?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:19:37]: Det er et viktig spørsmål og et viktig signal fra dette valget. For det første er det et signal om at i USA er alt eller det meste mulig. Det er amerikanere på representantens og min alder

som har vokst opp med at de ikke kunne sitte på benker fordi de var av en bestemt hudfarge. I dag er det valgt en afroamerikansk president, en svart president, i USA. Jeg tror det kommer til å ha en enorm signalvirkning – ikke bare etter denne natten. Nå skal vi se en farget amerikaner representere USA på alle scener, de nasjonale, rundt om i USA, og i internasjonale sammenhenger. Det har vi sett mange vitnesbyrd om fra amerikanere selv – ikke minst fra dem som har stemt fram dette skiftet, og mange av dem har for første gang i livet gått til stemmeurnene i troen på at demokratiet faktisk betød en mulighet for dem, og at det ikke bare var noe for andre. Det tror jeg også sender et signal til hele verden, til alle minoriteter, om at det er mulig, og til alle majoriteter om at de må holde den muligheten åpen, for det er i fellesskapets interesser.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål, fra representanten Per-Willy Amundsen.

Presidenten vil minne om taletiden. Det betyr at når den røde lampen slukner, lukker man munnen!

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:20:56]: La også meg benytte sjansen til å gratulere vår nære allierte, USA, det amerikanske folket og Barack Obama med det historiske valget av den 44. presidenten i USA.

Så til noe helt annet: kommuneøkonomi. Mitt spørsmål går til kommunalminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Vi er nå i en situasjon hvor kommunene er langt inne i budsjettprosessene, i gang med å planlegge den økonomiske aktiviteten til neste år. Man har etter Fremskrittspartiets syn et statsbudsjett å forholde seg til som det er veldig vanskelig å se noen realisme i, ikke minst i forhold til de skatteanslagene det der opereres med. Man legger i realiteten i statsbudsjettet opp til en ganske formidabel vekst i skatteinntangene neste år. Dette er forutsetninger som kommunene nå planlegger ut fra. Samtidig hører vi flere kommuner som melder om problemer med å få frem kapital til å bygge nye sykehjem og skoler. Etter Fremskrittspartiets syn er det helt nødvendig, når vi nå får de reelle virkningene av finanskrisen, å styrke kommuneøkonomien. Derfor gjør Fremskrittspartiet det. Vi styrker kommuneøkonomien med nærmere 5 milliarder kr til neste år, samtidig som vi ser behovet for å øke tilskuddsordningen og rentekompensasjonsordningen for å dra i gang utbygging av kommunal sektor. Ser ikke statsråden noe som helst behov for å styrke kommuneøkonomien når vi nå får realvirkninger av finanskrisen også i Kommune-Norge?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:22:56]: Eg følgjer nøye med på det som no skjer i kommunesektoren. Eg må seia eg var veldig fornøgd med å kunna leggja fram eit budsjett som betyr 8,4 milliardar kr meir til kommunane neste år i forhold til i år, som betyr at ei låneordning for vedlikehald av både skular, symjebasseng og kyrkjebygg er på plass, og som betyr at det òg er tilskott til 1 000 nye omsorgsbustader/sjukeheimar og 1 500 utleigebustader.

Budsjettet for neste år blir krevjande, ikkje minst på grunn av kostnadsveksten for 2008 og sjølvsagt òg fordi

det no er utryggeleik. Er det noko som er sikkert, er det at det er mykje utryggeleik akkurat no.

Representanten nemnde skatteanslaget. I budsjettet legg Regjeringa til grunn ein samla skattevekst på 3 pst. for kommunar og fylkeskommunar. Det er vårt beste anslag. Så er det òg ei side som vert følgd nøye. Det er moglegheit for endring i revidert budsjett. Det er vanleg at vi ser på det då.

Så nemnde representanten òg moglegheita til å få lån i Kommune-Noreg. Det er heilt openbert at skal kommunane få del i dei låneordningane som no er lagde inn i budsjettet for 2009, og skal dei ha moglegheit til å utøva si verksemd på best mogleg måte, er dei avhengige av ein velfungerande lånemarknad. Det er òg ei side som Regjeringa no følgjer svært nøye.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:25:00]: Jeg registrerer at statsråden ikke svarer på spørsmålet, men bare viser til disse litt små beløpene som ligger i statsbudsjettet, med rentekompensasjonsordning for skole- og kirkebygg som i realiteten kun beløper seg til 62 mill. kr til neste år – altså ikke det helt store å snakke om.

Dersom det er slik at kommunene må vente til revidert nasjonalbudsjett for å få ryddet opp i en lavere skatteinntang og for å få stilt til rådighet kapital for å bygge Kommune-Norge, må det jo være bedre at vi møter den økte ledigheten som vi ser for oss til neste år, med å la kommunene investere i nye sykehjem og nye skoler, enn å utbetale trygd til arbeidsledige bygningsarbeidere. Ser ikke statsråden at dette er et poeng, en offensiv måte å møte de utfordringene vi sannsynligvis står overfor til neste år, istedenfor å vente til arbeidsledigheten slår om seg og blir en realitet, noe som i stor grad, dessverre, også kommer til å ramme Kommune-Norge?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:26:02]: Eg tek avstand frå uttrykket venta og sjå.

Det som eg streka under i mitt svar, er at det faktisk er lagt fram tiltak i dette budsjettet som eg meiner det er viktig å få til å fungera frå 1. januar. Byggenæringens landsforening, f.eks., var svært positiv til budsjettet 7. oktober.

Den vanskelege situasjonen kan anten forverra seg eller forbetra seg. Eg er ikkje klar til å gi mi tilslutning til 5 milliardar kr i pluss her og no, sjølv om Framstegspartiet føreslår det. Lat oss no sjå korleis budsjettet fungerer. Så får vi ha vår beredskap, og så må vi engasjera oss. Det aller viktigaste no både for kommunane, for mange innbyggjarar i dette landet og for mange som er redde for arbeidet sitt, er å få ned renta, og Stortinget har slutta seg til Regjeringas forslag.

Presidenten: Presidenten vil akseptere fire oppfølgingsspørsmål – først Michael Momyr.

Michael Momyr (H) [10:27:24]: Jeg har følgende tillegsspørsmål til statsråden:

Vi ser nå mange eksempler på at finanskrisen fører til at kommunale investeringer utsettes eller stopper opp, på

grunn av at institusjonene Kommunalbanken og Kommunekreditt har innført lånestopp. Allerede da vi behandlet tiltakspakken sist fredag, etterlyste Høyre en mer offensiv holdning til disse institusjonene. Jeg tillater meg å spørre statsråden om hva Regjeringen nå tenker å gjøre for å få Kommunekreditt og Kommunalbanken mer operative i forhold til kredittproblemet til norske kommuner.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:28:15]: Lat meg aller fyrst seia at Regjeringa er oppteken av å sikra at kommunane har velfungerande lånemarknad å halda seg til.

Kommunalbanken driv framleis med utlån, men dei kan møta bremsing i sin utlånsvest på grunn av kravet til eigenkapital. Eg har hatt møte med Kommunalbanken, Kommunekreditt, KS og fleire andre nettopp for å vera oppdatert og for å kunna gjera dei nødvendige tiltaka i lag med Regjeringa.

Når det gjeld Kommunekreditt, er dei i ein spesiell situasjon. Dei er åtte av Eksportfinans og høyrer formelt inn under Nærings- og handelsdepartementet. Det er sjølvstamtalar og på tvers av departementa, for det er viktig å sikra Kommunekreditt slik at det er konkurranse blant dei to viktigaste aktørane i kommunesektoren.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:29:25]: Det er første gang jeg har hørt kommunalminister Magnhild Meltveit Kleppa si at neste år blir krevende for kommunene. Det er bra at hun har fått den rette oppfatningen. Vi får mange signaler om at det sitter mange ordførere, kommunepolitikere og rådmenn rundt i Norges land og strever med budsjettene. Det er bra at kommunalministeren ser dette, men det er alvorlig at hun ikke gjør noe med det.

Vi ser at det kommer til å bli mindre skatteinntekter, det kommer til å bli høyere utgifter, og det kommer til å bli kutt i kommunebudsjettene. Da er det alvorlig at ikke en flertallsregjering tar tak, legger kortene på nytt og tar situasjonen på alvor for å unngå at en må kutte lærerstillinger, kutte hjelpepleierstillinger, lage et dårligere tilbud i norske kommuner for neste år.

Kan statsråden være så snill å se på tallene en gang til og si noe optimistisk til norske kommunepolitikere og gi noen penger nå og ikke vente et halvt år?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:30:26]: Eg er faktisk litt usikker på om representanten Tørresdal har følgt med på det som eg har sagt i samband med framlegginga av statsbudsjettet. Eg har aldri lagt skjul på at eg på den eine sida meiner at 8,4 milliardar kr i pluss, som faktisk er meir enn kommunane kunne forventast ut frå varsling i mai i kommuneproposisjonen, utgjør ein stor forskjell. På den andre sida meiner eg ikkje det sløkkjer alle sorger eller løyser alle utfordringar til neste år.

Så har eg no òg reist rundt i mange kommunar. Eg møter bekymringar, sjølvstamt, på den eine sida – men hugs vi har ein verre situasjon no, faktisk, meir uro enn i oktober. På

den andre sida er det òg mange som seier at det kunne ha vore verre dersom vi ikkje hadde hatt ei regjering som viser at ho satsar på fellesskapet.

Eg kan då roa Tørresdal med at eg følgjer med på situasjonen kvar einaste dag.

Presidenten: Leif Helge Kongshaug – til oppfølgingsspørsmål.

Leif Helge Kongshaug (V) [10:31:35]: Det registreres at statsråden har vært på besøk i Hedmark og Oppland og møtt kommuneforvaltningen i de to fylkene med beskjed om at de har grunn til å være fornøyd med tanke på neste års budsjett. Men hva er svaret? Jeg siterer fra Kommunal Rapport:

«Vi må kutte 23 millioner i 2009. Det har vi aldri opplevd før, sa varaordfører Svein Erik Hilmen (Sp) i Nord-Aurdal.

I Østre Toten må Sp-ordfører Hans Seierstad, som også er KS-leder i Oppland, kutte 10-15 millioner de neste par årene.»

I tillegg får vi bekymringsmeldinger fra KS om at konjunkturutsiktene er dystre enn det som var lagt til grunn da budsjettet ble laget. KS frykter en skattesvikt i kommunesektoren for neste år – forutsetningene er med andre ord feil – og ber Stortinget oppjustere skattøren.

Er statsråden enig med KS og undertegnede i at årets budsjett er akterutseilt og gått ut på dato?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:32:41]: Svaret er nei. Statsbudsjettet har ikkje gått ut på dato.

Så kan eg bekrefte at eg er enig med KS i at det er viktig å følgja situasjonen nøye. Eg trur òg Kongshaug bør lesa reaksjonane frå KS då statsbudsjettet vart lagt fram. Sitata frå Hedmark og Oppland viste også at situasjonen i kommunane er veldig forskjellig. Det var faktisk òg nokre som reiste seg opp på KS-konferansen i Hedmark/Oppland og var fornøgd fordi dei faktisk hadde fått meir enn dei hadde venta. Eg besøkte representanten sitt eige heimfylke denne veka. I Gjemnes kommune, som har ein krevjande økonomi, var dei veldig fornøgd med at dei no fekk del i låneordningar og kunne rusta opp Gjemnes skule.

Eg trur eg skal gjenta det ein gong til: Alle utfordringar er ikkje løyste til neste år, alle sorger er ikkje sløkte. 8,4 milliardar kr utgjør ein forskjell. Vi følgjer veldig nøye med, for vi er ei regjering som er oppteken av å styrkja fellesskapet.

Presidenten: Ib Thomsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ib Thomsen (FrP) [10:33:51]: Den rød-grønne regjeringen har flagget at alle tomme svømmebasseng i kommunene skal fylles med vann. Det var også den store valgkampaksjonen ved siste stortingsvalg. Det har vært gjort en del ut av det her i stortingssalen; man har etterlyst akkurat dette. Faktum er at det er mange kommuner som ikke har tilfredsstillende svømmetilbud til sine innbyggere. Og det er nye utfordringer til statsråden. Svømmehallen i Lørenskog, f.eks., har vært stengt i tre år, og det er dystre spådom-

mer med hensyn til om denne hallen noen gang kommer til å bli åpnet.

Hva vil statsråden si til innbyggerne i Lørenskog, som ikke har fått vann i bassenget sitt, og til den fortvilte arbeiderpartiordføreren, som gjerne hadde sett seg råd til å rehabilitere svømmehallen der?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:34:41]: Eg er imponert over alt kommunane har fått til på dei tre åra som no har gått, at dei i 2006 og i 2007 sørge for at 35 fleire ungar kvar dag fekk plass i barnehage, at dei sørge for 15 nye tilsette i pleie- og omsorgssektoren kvar einaste dag dei to åra.

Så er det, som Thomsen her peika på, framleis utfordringar. Det er slik at mange kommunar har kostnadsvekst, men òg går i pluss til neste år. Det er altså ei låneordning som i alle fall nokre kommunar no skal kunna bruka – 2 milliardar totalt neste år på skular og basseng.

Eg er ikkje så detaljorientert om Lørenskog. Eg ser at Lørenskog no tek eit tak for sine vanskelegstilte på bustadmarknaden. Det er veldig bra.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudsprsmål.

Bent Høie (H) [10:35:51]: Jeg tror Stortinget har fått med seg at kommunalministeren følger med, men nå vil jeg be kunnskapsministeren følge med.

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring et forslag om et elevregister. Forslaget har vakt sterke reaksjoner, og det er ikke rart. La meg sitere fra deler av høringsutkastet:

«Personlige forhold som for eksempel helseforhold, seksuell legning, etnisk bakgrunn og religiøs oppfatning kan ha stor betydning for hvordan den enkelte opplever det fysiske og psykososiale læringsmiljøet. For å tilrettelegge læringsmiljøet for utsatte grupper slik at kvaliteten i opplæring for denne gruppen elever ikke er dårligere enn for andre, er det viktig å ha muligheten til å gjennomføre undersøkelser om dette på aggregert nivå, herunder i forbindelse med elevundersøkelsen.»

Videre:

«For å kunne se dataene i et livslangt perspektiv mener departementet at det bør være anledning til å oppbevare opplysningene i det sentrale registeret flere tiår før anonymisering.»

Høyre mener at forslaget strider imot en menneskerettighet som retten til privatlivets fred og er et alvorlig angrep på personvernet – det kanskje groveste utslaget av at «store mor» skal følge med deg i alle livets faser.

I en pressemelding på fredag forsøkte departementet å bortforklare forslaget ved å si at påstanden om at forslaget legger opp til registrering av seksuell legning, er feil. Imidlertid har alle høringsinstanser som er eksperter på personvern, oppfattet forslaget på samme måte som Høyre. Det gjelder både Fornyingsdepartementet, Justisdepartementet og Datatilsynet. Foreldreutvalget for grunnskolen skriver at dette forslaget er et alvorlig angrep på personvernet for våre barn.

Jeg mener at kunnskapsministeren nå har en veldig god anledning til å fjerne tåkeleggingen av dette forslaget, ved

å være klar og tydelig overfor Stortinget og si at dette forslaget ikke bare skal legges i en skuff, men gå rett fra høring til departementets makuleringsmaskin, slik at vi slipper å se det igjen.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:37:58]: Vi kan få vekk tåkelegginga ganske enkelt ved å seie at det ikkje vil verte oppretta eit elevregister der vi skal registrere individdata om t.d. seksuell legning eller religiøs oppfatning. Det er det ikkje lagt fram forslag om frå meg, det står ikkje i høyringsbrevet, og vi kjem ikkje til å gjere det, for det er ikkje ønskeleg. Den enklaste måten å avklare det på er kanskje å lese dei neste setningane, som Bent Høie ikkje las, frå høyringsbrevet. Han siterte nøyaktig to setningar frå høyringsbrevet, og så stoppa han. Det som står etter det han las, er følgjande:

«Bestemmelsen om behandlingen av opplysninger i opplæringsloven og privatskoleloven bør etter departementets vurdering derfor endres slik at de gir hjemmel til samle inn og behandle slike sensitive personopplysninger. Disse opplysningene er det ut fra dagens formål ikke nødvendig å lagre på individnivå i den nasjonale databasen. De kan etter innsamling på individnivå bli lagret på aggregert nivå før de slettes.»

Eg understrekar igjen: Det er ikkje aktuelt å lagre individdata om t.d. religiøse oppfatningar eller seksuell legning i ein database. Det vil vere heilt feil. Vi ber ikkje om ein slik heimel i forslaget, og vi kjem ikkje til å gjere det.

Det vi derimot kjem til å fortsetje med, som vi gjer i dag, og som vi meiner er viktig, er t.d. å spørje elevar om dei har opplevd å verte diskriminerte på bakgrunn av si religiøse oppfatning, eller om dei har opplevd mobbing på bakgrunn av sin seksuelle legning. Det er det mogleg å spørje om i dag, og data vert lagra på aggregert nivå – det vil vi kunne ha moglegheit til. Men eg gjentek: Vi foreslår ikkje individregistrering, det er ikkje aktuelt.

Bent Høie (H) [10:39:54]: Dette er åpenbart ikke så klart som kunnskapsministeren vil ha det til, så lenge både Justisdepartementet, Fornyingsdepartementet og Datatilsynet oppfatter dette på samme måten som oss, i tillegg til en rekke kommuner, fylkeskommuner og Foreldreutvalget for grunnskolen. Dessuten er det slik at lovhjemlene som foreslås, gir hjemmel for det som jeg tok opp i mitt hovedspørsmål. Selv om kunnskapsministeren nå sier at de ikke vil bruke hjemlene i disse forholdene, er det ikke tvil om at det vil gi hjemmel for å kunne gjøre det. Og den bør fjernes.

Det er misvisende å trekke sammenlikning med elevundersøkelsen. Elevundersøkelsen er en frivillig undersøkelse der opplysningene gis anonymt. I det hele tatt er det å lage et opplegg for at disse opplysningene skal gis fra elever som er navngitt, i utgangspunktet et overgrep mot privatlivets fred.

Kan kunnskapsministeren bekrefte at dette høringsutkastet som er sendt ut, vil bli trukket tilbake, og at det blir laget et nytt utkast?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:41:00]: Det er ikkje misvisande å vise til elevundersøkinga, for det er nettopp

elevundersøkinga det representanten Høie og eg las frå, dreier seg om. Det er opplysningar som vi samlar inn som dreier seg om læringsmiljø, der ein spør elevar om dei t.d. vert mobba eller diskriminerte i skulen. Vi ber om ei moglegheit til å lagre ein del av dei opplysningane om læringsmiljø på aggregert nivå. Så ber vi om moglegheit til å lagre ein del andre opplysningar. Det kan t.d. dreie seg om spesialundervisning på individnivå, som står spesifikt nemnt, så ein kan samanlikne i kva grad spesialundervisning får effekt for seinare læring. I så fall skal det vere pseudonymisert, så ein aldri kan spore det tilbake til individ eller person igjen.

Men eg er einig i at når uklarleik oppstår, har vi ein jobb å gjere. Derfor må vi ha brei kontakt om forslaget vidare, t.d. med Datatilsynet. Det må ikkje vere tvil om dette spørsmålet.

Presidenten: Presidenten vil akseptere fire oppfølgingsspørsmål – først Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:42:17]: I en skole som sliter med store kvalitetsutfordringer, er det en absurd idé i det hele tatt å tenke tanken om at man skal bringe opp for registrering seksuell legning hos barn. Poenget er jo at dette kommer i fokus. Statsråden sier at det er mobbing som er hovedspørsmålet i elevundersøkelsen, og relasjoner til det som skal registreres. Men spørsmålet i elevundersøkelsen tar jo opp akkurat forholdet til seksuell legning, om man er blitt mobbet på grunn av seksuell legning, og det er de opplysningene som skal registreres. Det er statsrådets ansvar at det ikke skal oppstå misforståelser i denne sammenhengen. Statsråden har så langt i spørretimen ikke bidratt til å rydde opp i de misforståelsene.

Kan statsråden nå garantere at denne typen opplysninger ikke under noen omstendigheter under Solhjells vakt i Kunnskapsdepartementet vil bli foreslått registrert?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:43:16]: Eg kan garantere at vi ikkje på individnivå vil lagre eller registrere opplysningar om t.d. seksuell legning eller religiøse oppfatningar i eit sentralt register, slik det har vorte hevda i media og herfrå at vi vil gjere. Vi foreslår det ikkje, det er ikkje aktuelt. Men det eg derimot meiner er viktig, er at vi i ei anonym undersøking, som t.d. elevundersøkinga er, faktisk kan spørje elevar om dei vert mobba på bakgrunn av sin seksuelle legning f.eks., og ei rekkje andre spørsmål. Elevundersøkinga er på mange måtar ei arbeidsmiljøundersøking for elevane. Blant dei som har vore opptekne av at spørsmål om diskriminering og mobbing skal stillast er Elevorganisasjonen, Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring og andre. Men ut frå personvernomsyn og fordi det er heilt unødvendig og feil, skal vi ikkje lagre den typen opplysningar i eit register.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgingsspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:44:23]: I forrige spørretime stilte jeg spørsmål om åpenhetstankengangen som SV og

Venstre har stått sammen om. SV og Venstre har sammen også vært veldig engasjert i personvern. I forrige spørretime måtte SV-statsråden som da møtte, innrømme at hun hadde tapt kampen i Regjeringa om åpenhet. Når vi ser dette høringsnotatet, der det går fram at man virkelig kan spore informasjon tilbake til elevene – sjøl om statsråden påstår at man ikke kan det – og at man virkelig skal registrere de aller mest personlige data om en elev, uten at statsråden klarer å forklare hvorfor det skal gjøres, og hvorfor det er så enormt viktig at disse personlige dataene skal registreres, lurer jeg på: Har SV tapt i Regjeringa igjen, eller har man bare blitt lurt?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:45:12]: Eg gjentek igjen: Vi foreslår ikkje å lagre den type personopplysningar på individnivå i eit register. Det er ikkje ønskeleg. Det ville vere feil. Eg kjem aldri til å fremje eit slik forslag. Eg har ikkje foreslått det. Eg er ueinig i det. Eg veit ikkje heilt korleis eg skal uttrykke det tydelegare.

Men eg er einig i at det har oppstått tvil i den offentlege debatten om det, og at både opposisjonen, Datatilsynet og andre har hevda det. Tvilen er i seg sjølv eit problem, for dersom ein f.eks. skal kunne spørje elevar om den slags og dei skal kunne føle seg trygge på at det ikkje vert lagra, men at det er for å få fram informasjon om mobbing eller diskriminering, må vi fjerne den tvilen. Det er ein jobb som eg må gjere framover. Dersom vi skal gå vidare med ei form for eit register som dette, må vi ha ein prosess med alle involverte. Vi må lukke alle dører for all tvil om at vi skal lagre den typen opplysningar på individnivå.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:46:22]: Mye kan gjøres i det godes hensikt, men det er vel også slik at ting kan brukes på feil måte.

Jeg vil sitere Datatilsynet:

«Dette er i praksis en blankofullmakt til å avkreve og registrere alle typer sensitive opplysninger i uoverskuelig fremtid».

Og så har vi fått høre hvilke typer opplysninger det kan være.

Statssekretæren svarer Datatilsynet med å si at Datatilsynet «opptrer mer som et kamporgan enn et tilsyn».

Statssekretæren sier videre at «Datatilsynet forvalter det på en måte som skader deres troverdighet».

Selv om statsråden ikke ønsker å høre på opposisjonen, er dette ganske tydelige meldinger fra Datatilsynet. Vi hører at man ikke har tenkt å gjøre det, men dette er å gi en blankofullmakt til å spørre barn om noe som man ikke har lov til å spørre om i arbeidslivet.

Er statsråden enig med sin statssekretær når det gjelder dette?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:47:23]: I Kunnskapsdepartementet har vi stor respekt for og tiltru til Datatilsynet. Eg har sjølv lese deira høyringsuttale. Eg meiner dei forstår forslaget vårt feil, fordi dei òg skriv at det skal

opprettast eit slikt register, og at det er ei blankofullmakt. Men vi foreslår det ikkje, som eg no har lese frå vårt eige brev og forsikra om her.

Derimot meiner eg det no er viktig at vi faktisk går inn i denne prosessen og for det første vurderer om det er behov for eit register etter høyringsuttalene, men ikkje minst, dersom vi skal gå vidare med det, fjernar all tvil, lukkar alle dører for ein mistanke om at det kan vere aktuelt å lagre ein type individdata om f.eks. seksuell legning. Det er 100 pst. klart for meg at det ville vere feil, ikkje ønskeleg, heilt unødvendig. Eg er imot det. Den type forsikringar må alle kunne ha dersom vi skal samle den type kunnskap på aggrerert nivå eller andre viktige opplysingar som kan bidra til ein betre skule.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgings-spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:48:32]: Jeg merker meg med tilfredshet at statsråden ror så godt han kan. Han ror ganske bra, og han nærmer seg nå bryggekantene med tanke på det som er et ganske vanskelig tema, for Regjeringen har etter hvert en ganske dårlig record når det gjelder personvern. Dette er jo ikke første gangen denne type problemstilling kommer opp.

For ca. ett år siden hadde vi nesten den samme problemstilling når det gjaldt barnehagene. Vi trodde at den ballen var lagt død. Men i brev fra Justisdepartementet så sent som 23. oktober 2008 vedrørende denne saken, sier Justisdepartementet at de har «tidligere uttalt seg kritisk til opprettelsen av et eget register over alle barnehagebarn», og at man «oppfatter at de to forslagene har en del likhetstrekk», og at de ligger nær hverandre. Man påpeker derfor «behovet for å foreta en tilstrekkelig nødvendighetsvurdering».

Kan vi nå føle oss trygge på at dette ikke gjelder (presidenten klubber) barnehagebarn også?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:49:42]: Den typen opplysningar vil det vere komplett uaktuelt å samle inn om barnehagebarn.

Å ro eller ikkje ro – det eg har gjort her, er jo å lese frå det vi faktisk har sendt på høyring. Eg vil gjenta den sentrale setninga:

«Disse opplysningene er det ut fra dagens formål ikke nødvendig å lagre på individnivå i den nasjonale databasen. De kan etter innsamling på individnivå bli lagret på aggregert nivå før de slettes.»

Det er altså ikkje foreslått, ikkje aktuelt. Men eg er einig i at tvil om den typen spørsmål er ei alvorleg sak, for det dreier seg om at menneske skal føle seg trygge, at ein skal kunne delta i undersøkingar utan at opplysningar vert misbrukte seinare. Derfor må vi ta dette med stort alvor i den vidare prosessen. Eg kjem til å ha tett kontakt med Data-tilsynet, Elevorganisasjonen og opposisjonen på Stortinget og diskutere om vi skal leggje det fram, og i så fall korleis vi skal verte 100 pst. sikre på at viktige personvernomsyn vert varetekne.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Vera Lysklætt (V) [10:50:53]: Jeg har et spørsmål til kommunalministeren.

På under to år har opp mot 10 000 mennesker i borettslagsboliger opplevd å miste boligen sin og bli satt i en livslang økonomisk klemme. Mange av disse er ungdommer, og de har kjøpt seg inn i såkalte lavinnskuddsboliger. Husbanken har finansiert om lag halvparten av de vel 4 000 lavinnskuddsboligene som er bygd de siste årene.

Dagens Næringsliv har omtalt en del av disse prosjektene som statsfinansierte gjeldsbomber.

På spørsmål fra Venstres Trine Skei Grande i april i år om Husbanken har gitt lån de ikke burde gitt, svarte statsråden nei. Står statsråden fortsatt ved dette?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:51:46]: Eg meiner at eg den gongen svarte at Husbanken kom til å gje ei fullstendig oversikt over kva for prosjekt dei har vore inne i. Det har òg vorte gjort frå Husbanken si side, og det viste seg jo at den framstillinga som hadde vore i fleire media, var sterkt overdriven. Husbanken har følgd opp det engasjementet som dei har hatt. Altså: Dei har lånt til burettslag, som har lånt vidare, som har gjort at det her er enkeltpersonar som har kome i ei gjeldsklemme. Slik skal vi ikkje ha det. Husbanken har gått direkte inn i konkrete prosjekt for å bidra til å rydda opp, både i Tromsø og i Verdal. Det er òg slikt at det går føre seg eit kartleggingsarbeid for å sjå kor stort det totale omfanget er på denne sektoren. Så snart vi har den oversikta, skal vi òg sjå på nødvendige endringar på lovsida. Det er slikt at både Forbrukarrådet, eigeidomsmeklarar og mange andre allereie har vore inne i ein dugnad. Heile prisen skal fram, for her har vi jo eit av dilemma når folk vurderer om dei skal kjøpa seg inn i eit burettslag.

Det eg kan seia, er at dei eksempla som her vert omtalte, har vist at det var nødvendig å reagere både overfor Husbanken og andre, og at det òg er nødvendig for dei som kjøper seg inn i eit burettslag, å vurdere nøye og få med seg alle detaljar.

Vera Lysklætt (V) [10:53:51]: Jeg takker for dette svaret, og har et tilleggsspørsmål:

I Soria Moria-erklæringen står det:

«Regjeringen vil:

– sette i gang et omfattende program for bygging av ikke-kommersielle utleieboliger, lavinnskuddsboliger, studentboliger og små eierboliger».

Regjeringen har nå hatt tre år på seg, og i Stavanger Aftenblad lørdag 1. november i år uttalte stortingsrepresentant Eirin Sund: «Ap svikter i boligpolitikken».

Har Regjeringens politikk for sosial boligbygging i realiteten vært overlatt til kreative boligspekulanter og en litt naiv husbank?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:54:33]: Eg meiner at Husbanken har ei viktig rolle, og eg trur Husbanken i den situasjonen som landet no er i, vil få ei viktigare og tydelegare rolle i 2009.

I Soria Moria-erklæringa legg Regjeringa til grunn ein svært ambisiøs bustadpolitikk, og eg er glad for å seia at det er mange punkt som faktisk blir oppfylte i budsjettet

for 2009. Vi tek viktige skritt vidare. Det aller viktigaste er ei ny og forbetra bustøtte, som vil bety at 50 000 fleire husstandar frå 1. juli vil få høve til å få nøkkelen til ein tryggare heim. Det vil få følgjer for utleigemarknaden, fordi det gjev tryggleik både for dei som leiger ut, og for dei som leigar, og det vil bli fleire (presidenten klubber) utleigebustader ...

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Robert Eriksson.

Robert Eriksson (FrP) [10:55:48]: I forbindelse med årets trygdeoppgjør økte Regjeringen minstepensjonen kun for enslige – Fremskrittspartiet ønsket som kjent å øke pensjonen for alle opp til 2G. Dette har fått konsekvenser for bostøtten. Fordi tabellene til Husbanken ikke er endret, tar man ikke den nye inntekten fullt ut inn over seg. Det resulterer bl.a. i at en del minstepensjonister som jeg har vært i kontakt med, nå har fått mindre i netto inntekt enn hva de hadde før økningen.

Synes statsråden at dette er en fornuftig innretning av bostøtteordningen? Er dette noe man ønsker skal få konsekvenser også for framtiden?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:56:40]: Eg trur eg skal retta ein spesiell takk til representanten for dette spørsmål, fordi eg har merka at det er uro blant mange minstepensjonistar når det gjeld bustøtta.

Lat meg seia at bustøtta blir utbetalt med bakgrunn i likningstala. Derfor skal ingen på dette tidspunktet merka endringar i forhold til trygdeoppgjeret. Når det gjeld trygdeoppgjeret, er det sagt at det kan oppstå uynskte reduksjonar overfor grupper av pensjonistar. Det er ei sak som Regjeringa skal koma tilbake til. Det er altså noko som Regjeringa og forhandlingspartane i samråd har blitt einige om korleis skal skrivast, og Regjeringa har eit oppdrag å følgja. Det er ingen grunn til uro på dette tidspunktet.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [10:57:44]: Vi er i en situasjon med fallende boligpriser. Aftenposten melder i dag at det bare er én ting som er verre for ungdom enn stigende boligpriser, og det er synkende boligpriser.

Regjeringspartienes svar på utfordringene på boligmarkedet har så langt vært at Senterpartiets Lundteigen har foreslått å fjerne skattefradraget for renter på boliglån, Heikki Holmås fra Sosialistisk Venstreparti har foreslått å gjeninnføre boligskatten, og Regjeringen har i realiteten økt boligskatten ved å heve likningsverdien i forbindelse med sine statsbudsjetter, også i det forslaget som er lagt fram nå.

Høyre mener det er en målsetting at flest mulig nordmenn skal eie sin egen bolig, og mener derfor det er feil å ha boligen som skatteobjekt. Tvert imot, det å fjerne boligskatt er et viktig virkemiddel for at flest mulig skal kunne eie sin bolig. Er kommunalministeren enig i at det å innføre nye skatter på boliger vil være et viktig boligpolitisk virkemiddel, slik som Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har tatt til orde for?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:58:48]: Eg trur ikkje det ligg til kommunalministeren å uttala seg om boligsatt i dette forum. Det er det andre i Regjeringa som handterer. Eg står bak det Regjeringa foreslår.

Men eg forstår at representanten Høie ikkje har fått med seg at Regjeringa faktisk har eit sterkt engasjement for ein meir sosial bustadpolitikk. Det kjem bl.a. fram i statsbudsjettet for 2009. Der foreslår vi ei ny og forbetra bustøtte, som gjeld 50 000 husstandar, og vi foreslår tilskot til 1 500 nye utleigeboligar, der det er mogleg å binda renta i Husbanken i 20 år.

Og så må eg få lov til å seia at Husbanken er eit svært viktig verktoy for Regjeringa i denne tida. Husbanken har fått beskjed av meg om å utnytta sitt handlingsrom, slik at fleire unge kan få høve til å finansiera sine lån i desse dagar.

Presidenten: Vi går over til neste hovedspørsmål.

Anders Anundsen (FrP) [11:00:04]: Mitt hovedspørsmål går til kunnskapsministeren.

Vi har bak oss en periode hvor veldig mange tidligere barnevernsbarn har kommet frem med sine historier om at de ikke har fått den opplæringen som de har krav på. Fra alle partier har det blitt sendt beklagelser til disse barna. Mange av dem har søkt om billighetserstatning, og vi har alle egentlig lagt til grunn at dette er noe som hører historien til. Så opplever vi at det er gjennomført kontroll i Sør-Trøndelag fylke, hvor barnevernsbarn ikke får den opplæringen de har krav på når de er i institusjon. I Verdens Gang 3. november står det bl.a.:

«Av 22 barn boende på institusjoner i Sør-Trøndelag, hadde bare to barn fått den undervisningen de har krav på.»

Dette skjer mens statsråd Solhjell har vakt i Kunnskapsdepartementet, og jeg vil gjerne be statsråden gjøre kort og greit rede for hva han har gjort for at denne situasjonen ikke skal oppstå.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:01:27]: Barnevernsbarn i institusjon har dei same rettane etter lovverket, f.eks. opplæringslova, som alle andre ungar i Noreg. Dei skal ha ein like god skulegang og tilbod om ei like god utdanning som andre. Ein av grunnane til at vi har vore aktive med å føre tilsyn, er at vi vil sjekke om dei faktisk får det. Det stemmer at det er avdekt, ikkje berre i Sør-Trøndelag, men òg andre stader, at barnevernsbarn på institusjon ikkje får det opplæringstilbodet dei har krav på. Det er òg grunnen til at vi har vore så opptekne av å sjekke det.

Eg må jo dessverre seie at vi veit at det òg er andre barn i den ordinære skulen som ikkje får det opplæringstilbodet dei har krav på, og som ikkje får den spesialundervisninga dei skal ha. Det er veldig alvorleg. Det viktigaste vi kan gjere med det, er i første runde å sjekke og å avdekkje det. Deretter skal dei som har ansvaret for opplæringa i den enkelte kommunen eller fylkeskommunen, rette opp dei feila, og syte for at det opplæringstilbodet som dei har krav på, faktisk vert gitt. I siste instans vert det ei sak for oss om vi er nøydd til å gå inn og sjå på om det er noko med ret-

tane eller sjølve opplæringstilbodet som ikkje er bra nok. Mi oppfatning er at lovverket på dette området er dekkjande, men at det er den praktiske oppfølginga, det som faktisk skjer ute i skulane og i dei enkelte kommunane og på institusjonane, som ikkje fungerer godt nok. Derfor vil eg krevje at det som no er avdekt ved fleire kontrollar, vert retta opp og følgt opp.

Anders Anundsen (FrP) [11:03:16]: Jeg synes rett og slett dette svaret var særdeles passivt, fordi det skyver ansvaret, som statsråden ofte gjør, over på andre, i denne omgang kommuner og fylkeskommuner. Situasjonen er mer enn alvorlig. Det står bl.a. her:

«Noen elever er nektet skoletilbud og tilbys hestridning eller tilfeldige jobber på bedrifter.»

Nå har altså denne regjeringen sittet i tre år, og de hevder at de har brukt mye tid på å avsløre disse forholdene. Men i denne situasjonen, med dette resultatet, kan da umulig statsråden lene seg tilbake og peke på fylkeskommunen og kommunen. Man må jo umiddelbart igangsette straksiltak for å rette opp dette, slik at ikke enda flere barn som er i barnevernsinstitusjoner, skal lide under den passivitet som denne statsråden nå viser ved denne problemstillingen. Dette er noe som kan løses mye raskere. Spørsmålet blir da: Hvordan vil statsråden sette seg i ledersetet for å løse dette problemet som er alvorlig for barna i institusjon?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:04:15]: Sanninga er jo at det har gått altfor lang tid utan at ein eingong har avdekt at vi har den typen uakseptable tilstandar i barnevernsinstitusjonar når det gjeld opplæring, enkelte stader i Noreg. Det har vore viktig at vi faktisk sjekkar og får det på bordet. Så krev vi at dette umiddelbart vert teke tak i, vert retta opp, at lovverket vert følgt, og at ein gir det tilbodet ein skal. Det skal faktisk vere ein ordinær skulegang, og det skal vere dei same krava til elevane, den same støtta og den same hjelpa. Så får vi òg gå gjennom dette og sjå på om det er noko meir vi frå nasjonalt hald må gjere når det gjeld lovverk eller løyvingar. Men i første omgang er det viktigaste at dei får tilbod om den same skulen som fylka og kommunane klarer å tilby til alle andre – altså dei same krava og den same støtta.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Gunnar Gundersen.

Gunnar Gundersen (H) [11:05:16]: Nå synes jeg statsråden nesten er nær ved å ta munnen litt for full. Han sa at han var aktiv i å føre tilsyn. Jeg vil si at det var mer tilfeldig at en fagsjef i Sør-Trøndelag klarte å avdekke dette, for det står også i samme artikkel:

«Men fylkeskommunene mangler rutiner og ofte er det institusjonene som selv sto for undervisningen av barna.»

Vi vet at den norske skolen har en utfordring med at man faktisk reproducerer sosiale forskjeller i stedet for å utligne dem, slik som målsettingen har vært. Det er kanskje en av de aller svakeste gruppene vi her står overfor. Jeg vil si, som foregående representant, at det er mer enn

passivt det vi faktisk ser fra statsråden. Er det slik at vente og se-holdningen som er beskrevet i flere stortingsmeldinger nå, bl.a. i den siste som kom fra departementet, Kvalitet i skolen, går helt opp i departementet i forhold til å ta tak i disse problemstillingene?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:06:18]: Det er stikk motsett. Det er på grunn av at det er for mange uakseptable tilbud og elevar som ikkje får det dei har krav på, at vi går inn for ei betydeleg styrking med omsyn til å føre tilsyn, altså å gjere kvalitetssjekkar, i budsjettet for neste år. Vi vil doble kapasiteten ute hos den enkelte fylkesmannen. Vi løyver ca. 5 mill. kr meir til å føre tilsyn med skulene i fylka. I tillegg aukar vi kapasiteten til å føre tilsyn med og sjekke dei private skulane, og fører det opp på nasjonalt nivå. Det er nettopp fordi vi treng betre kapasitet til å avdekkje den typen ting som ikkje berre er avdekt i Sør-Trøndelag, men òg andre stader. Det viktigaste vi gjer med det, er at vi systematisk tek opp feil som vert avdekte, med dei som har ansvaret, forklarar kva rettane er, gir støtte og rettleiing, og krev at det vert retta opp. Dersom vi ser at det ikkje er kapasitet til det, går vi vidare med tiltak på nasjonalt nivå, som vi har gjort på ei rekkje slike område.

Presidenten: Karin S. Woldseth – til oppfølgingsspørsmål.

Karin S. Woldseth (FrP) [11:07:27]: At statsråden ikke har hatt kjennskap til hvor vanskelig barnevernsbarna har hatt det, er vel kanskje en sannhet med visse modifikasjoner.

NOVA har gjort en undersøkelse som omfatter barnevernsbarn fra 1990 og fram til 2005, ca. 120 000 barn, og funnene som ble gjort der, var ikke særlig oppløftende. Tre av ti barnevernsbarn fullfører videregående skole – tre av ti. Det er ni ganger så stor sannsynlighet for at de kommer på uføretrygd sammenlignet med andre på egen alder, noe som kanskje også skyldes manglende skolegang.

Hva vil statsråden nå gjøre for å unngå at fire av fem barnevernsbarn ikke får den utdannelsen de skal ha, og som de har krav på, og dermed ender på trygd eller i en svært dårlig lønnet jobb?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:08:21]: Eg er svært godt klar over at barnevernsbarn er blant dei gruppene som kjem dårlegast ut både i utdanningssystemet, i arbeidslivet og sosialt seinare, at vi ikkje klarar å utjamne sosiale forskjellar, og at mange av dei ender opp svært dårleg i det norske samfunnet.

Vi gjer mykje som kan betre den situasjonen. Eg meiner at det kanskje aller viktigaste er den barnehagerevolusjonen som vi er i ferd med å avslutte. 95 pst. av alle 5- og 6-åringane som begynner på skulen, har no vore innom eit barnehagetilbod. Tilbodet til ungar om ein sosial arena der dei kan lære og få eit betre grunnlag saman med andre, er mykje betre enn det har vore tidlegare.

Så styrkjer vi den tidlege innsatsen dei første skuleåra. Skal ein ta tak i dei utfordringane, må det gjerast med ein gong, ein kan ikkje vente og sjå. Nettopp derfor brukar

vi 1 milliard kr til fleire lærarar og innfører systematisk kartlegging dei første skuleåra for å ta tak i alle som slit, tidleg.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål – Martin Engeset.

Martin Engeset (H) [11:09:34]: Mitt spørsmål går til kommunalministeren.

Statsråden, registrerer jeg, er strålende fornøyd med tingenes tilstand i Kommune-Norge. Men etter tre rød-grønne år er det stadig flere kommuner som er i ferd med å havne i alvorlig økonomisk trøbbel. Med kraftig økte renter, økte lønnskostnader og stadig nye rød-grønne løfter er det skapt en forventningskrise hvor stadig flere kommuner presses inn i et hjørne. De rød-grønne kommuneoverføringene strekker ikke til, og vi ser kutt i velferdstilbud, nedleggelse av skoler og nedbemanning.

Kommunal eiendomsskatt er et av de virkelige store og prinsipielle lokalpolitiske stridsspørsmål, og temaet har vært sentralt i en rekke kommunevalgkamper landet rundt. I denne situasjonen opplever stadig flere kommuner at de dels presses, dels trues og dels lokkes til å innføre eiendomsskatt ved et helt utidig press fra fylkesmannsembetet i ulike fylker.

Det er slik at fylkesmennene i 2009 visstnok skal dele ut ca. 1 500 mill. kr i skjønnsmidler. La meg nevne noen eksempler. I mitt eget fylke har Råde kommune fått tydelig beskjed fra fylkesmannen om at man har satt av 1 mill. kr i skjønnsmidler, dersom kommunestyret gjør vedtak om å utnytte hele kommunens inntektsgrunnlag bedre. Det samme ser vi på Stord i Hordaland. Kommunen har ikke innført eiendomsskatt. Ettersom kommunen ikke utnytter sitt eget inntektsgrunnlag, må fylkesmannen være varsom med å gi kommunen skjønnsstilskudd – jf. departementets retningslinjer.

Mitt spørsmål til kommunalministeren er: Kan kommunalministeren være like klar som Erna Solberg var som kommunalminister i forrige stortingsperiode?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:11:45]: Det er veldig fint at Høyre er opptatte av både kommuneøkonomi og det lokale sjølvstyret, og at Høyre nå følger nøye med på dei kuttene som mange kommunar må vurdere.

Eg tykkjer nok at Høyre òg bør ta med at situasjonen i Kommune-Noreg i dag er noko annleis enn under Bondevik II, t.d. når det gjeld talet på kommunar som må følgjast spesielt opp av fylkesmannen fordi kommuneøkonomien er ekstra krevjande når dei ikkje har budsjettet sitt i balanse. På ROBEK-lista var talet på eit tidspunkt under Bondevik II 118, no er det 43. Det utgjer ein stor forskjell. Det kan godt vera at det er fleire som kjem inn i 2009, men likevel.

Så til eiendomsskatt: Det er mest slik at eg kunna ha lyst til å gratulera Høyre med ein vellukka kampanje landet rundt. For eg har heilt uventa blitt tildelt nokre overskrifter i ulike aviser, i retning utidig press frå Kleppa, Kleppa pressar kommunane og mange andre overskrifter, fordi eg skal ha gjeve nye retningslinjer til fylkesmennene for til-

deling av skjønnsmidlar. Det er ikkje tilfellet. Eg har endra retningslinjene for 2009 på eitt punkt. Det er at eg har bede fylkesmennene gjera merksam på at avgiftsinntekter ikkje inngår i berekninga av kommunane sine frie inntekter, på same måten som eiendomsskatt heller ikkje gjer det.

Martin Engeset (H) [11:13:50]: Da kan statsråden nå få en gyllen anledning til å legge denne ballen død én gang for alle. Kan hun nå, fra Stortingets talerstol, være like klar som daværende kommunalminister Erna Solberg var, om at eiendomsskatt er en frivillig kommunalskatt, at fylkesmannen ikke kan pålegge kommuner å innføre eiendomsskatt, og at fylkesmannen ikke skal kunne kreve at inntektsmulighetene utnyttes? For det er det vi ser eksempler på fra fylke til fylke overfor en rekke kommuner, at fylkesmannen setter en rekke kommuner under et utidig press, dels truer, dels lokker og dels presser kommunene til å innføre eiendomsskatt. Gjør man ikke det, får man ikke disse skjønnsmidlene fra den rød-grønne regjering.

Kan statsråden være like klar som kommunalminister Erna Solberg i sin tid var på dette punkt?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:14:45]: Denne regjeringa legg til grunn, som den førre regjeringa, at eiendomsskatt er ein frivillig skatt. Denne regjeringa legg til grunn, som den førre regjeringa, at det er lokale styresmakter som har ansvaret for eigen økonomi. Det blir òg spegla av i dei retningslinjene som departementet har sendt til fylkesmennene, og som nettopp er meint å ta vare på lik vurdering i embeta.

Så må eg få lov til å seia at det som Erna Solberg bl.a. la til grunn, var følgjande: Fylkesmennene bør vera varsame med å dela ut skjønnsmidlar til kommunar som ikkje utnytter sitt eige inntektsgrunnlag, eller som set seg imot ei gjennomføring av forsvarlege utgiftsreducerande tiltak. Det er altså ei understreking av den totalvurderinga som fylkesmennene skal føreta, og som er identisk med det den førre regjeringa gjorde.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Per-Willy Amundsen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:16:02]: Statsråden har muligheten nå til å si klart ja eller nei, ikke tone dette ned og prate seg bort fra sakens kjerne.

Er det slik å forstå statsråden at ingen kommuner som nekter å ta i bruk eiendomsskatt, vil bli nektet skjønnsmidler, eller vil få redusert tildeling av skjønnsmidler, for 2009? Er dette stående og gjeldende politikk for denne regjeringen, så er det veldig flott om statsråden klargjør det her og nå, helt tydelig. For dette er en viktig del av lokaldemokratiet. Ja eller nei til eiendomsskatt og prioritering av hvordan man eventuelt skal bruke penger, er en viktig del av den lokalpolitiske debatten. Jeg trodde virkelig at Senterpartiet var et parti som var tilhenger av lokaldemokrati, lokal beslutningsrett. Når man nå ser den vanskelige økonomiske situasjonen kommunene går inn i i 2009, vil det være helt uholdbart dersom kommunene skal bli tvunget til å innføre eiendomsskatt. Ja eller nei ønsker jeg som svar.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:17:05]: Det er altså slik at eidegdomsskatt er ein frivillig skatt som det er opp til den enkelte kommunen å avgjera om dei vil innføra. Svaret på det spørsmålet er: ja. Så er det då slik at skjønsmidlar er midlar som fylkesmennene har til disposisjon overfor enkeltkommunar etter ei totalvurdering. På det punktet gjeld framleis det som no har stått i retningslinjene i fleire år, nemleg at det er kommunane sjølve som må avklara kva verkemiddel som skal nyttast for å oppnå ein økonomi i balanse og ei god drift av kommunen. Det betyr at kommunane sjølve òg må vurdera både sitt inntektsgrunnlag og eventuelle kutt i utgiftene.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen over. Vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Per Roar Bredvold til samferdselsministeren er overført til miljø- og utviklingsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet utsettes imidlertid til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 7, fra representanten Ivar Kristiansen til miljø- og utviklingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Ketil Solvik-Olsen til miljø- og utviklingsministeren, vil bli besvart av kunnskapsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra kunnskapsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 18, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 9, fra representanten Torbjørn Hansen til landbruks- og matministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 16 og 17, fra henholdsvis representantene Line Henriette Holten Hjemdal og Tord Lien til olje- og energiministeren, er trukket tilbake.

Presidenten: Spørsmål 1 – som vanlig fra Svein Flåtten til finansministeren. (Munterhet i salen)

S p ø r s m å l 1

Svein Flåtten (H) [11:18:45]: La meg først takke Presidentskapet for at jeg alltid blir satt opp som første spørrer. Det gir forutsigbarhet i tidsbruken her i Stortinget.

Mitt spørsmål går da til finansministeren:

«Riksrevisjonen har ved sin kontroll funnet at skatteetaten ikke har nådd sine mål i arbeidet med forebygging og kontroll av skatte- og avgiftskriminalitet. Langt færre

næringsdrivende enn før er blitt kontrollert de to siste årene, og intensjonen om kontroll av mer komplekse saker er ikke innfridd. Dette er nedslående resultater når en vet at bevilgningene stadig har økt i denne sektoren.

Hva vil statsråden gjøre for å snu denne negative utviklingen på et så viktig område?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:19:42]: Jeg takker for denne ukentlige muligheten til å møte representanten Flåtten og presidenten, og jeg vil gjerne svare på spørsmålet.

Regjeringen har vært opptatt av å styrke arbeidet mot skatteunndragelser og økonomisk kriminalitet fra dag én. Derfor har vi styrket skatteetaten økonomisk, vi har satt av penger til å ansette egne skatterevisorer ved politikamrene, og vi har gjort det enklere å opptre lovlydig – for å nevne noe.

Men arbeidet med å redusere omfanget av skatte- og avgiftskriminalitet er veldig sammensatt og utfordrende. Det dreier seg om å finne riktig balanse mellom hvor mye som skal kontrolleres og hvordan, slik at ressursene benyttes på en best mulig måte. Det dreier seg også om å fordele begrensede ressurser mellom direkte kontrollarbeid og mer indirekte og forebyggende arbeid i form av informasjon og veiledning.

Det gjøres mye bra arbeid allerede. Både Riksrevisjonens Dokument nr. 1 for 2008–2009 for regnskapsåret 2007 og Skattedirektoratets årsrapport for 2007 gir etter min mening et mer nyansert bilde enn spørsmålet kan gi inntrykk av. Tallet på kontrollerte næringsdrivende har gått noe ned, men det er særlig andelen kontrollerte som har gått klart ned. Det skyldes at det har vært en kraftig vekst i antallet nye næringsdrivende, spesielt i 2007. Det henger jo sammen med en kraftig høykonjunktur. Det er dessuten slik at det er mengden av de relativt enkle ligningskontrollene som er redusert mest, ikke i nevneverdig grad antallet tyngre bokettersyn.

Men jeg vil ikke unnså at det har vært krevende for skatteetaten å følge opp i en høykonjunktur. Skatteetatens kontrollarbeid er erfaringsmessig mest utsatt i tider med et stramt arbeidsmarked og høy turnover i de viktige stillingsgruppene som utgjør kontrollektspertisen. 2007 var et slikt år, og utviklingen i etatens kontrollresultater bør etter mitt skjønn også vurderes i lys av det.

Jeg vil avslutningsvis framheve at arbeidet med å redusere omfanget av svart økonomi og skatteunndragelser fortsatt er et av skatteetatens viktigste satsingsområder. Derfor sluttet Stortinget seg til et forslag fra Regjeringen om å bevilge 50 mill. kr ekstra til dette formålet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2008, og derfor foreslår Regjeringen å styrke innsatsen på dette området med nesten 100 mill. kr i 2009. Denne siste storsatsingen er nærmere beskrevet i den framlagte budsjettproposisjonen for Finansdepartementet, og skal særlig styrke det kompliserte kontrollarbeidet.

Svein Flåtten (H) [11:22:24]: Jeg takker for svaret.

La meg først si at mitt spørsmål i utgangspunktet ikke er nyansert, og hvis det er det, er også Riksre-

visjonens fremstilling unyansert, fordi det er tatt direkte derfra.

Jeg oppfatter at statsråden er veldig opptatt av at det blir bevilget mer. Det har også Høyre vært. Vi har vært for de bevilgningene som har blitt gjort. Men jeg er også opptatt av at ressursene blir brukt på en riktig måte, og jeg tror det er særlig viktig nå fordi vi har hatt et halvår, eller kanskje lengre tid, hvor det har vært en rekke saker som har vært uheldige for skatteetaten. Det gjelder ikke bare påpakningen fra Riksrevisjonen. Vi har hatt en smøringssak, vi har hatt persondata som har kommet på avveier, det har vært betydelige klager på aksjonærregisteroppgavene, og dette summerer seg opp til ganske mye misnøye.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:23:29]: Først bare en liten kommentar til spørsmålsstillingen.

Det er ikke langt færre næringsdrivende som er kontrollert, men det er andelen kontrollerte som man ikke har klart å opprettholde i en situasjon med høykonjunktur. Men jeg er enig med representanten Flåtten i hvor viktig dette arbeidet er, fordi det handler om seriositet for alle næringsdrivende, respekt for at man skal følge de skatte-reglene som er. Det har også å gjøre med seriositeten når det gjelder ting som ikke direkte angår skatte- eller avgiftsinnbetalinger, men ting som angår arbeidsforhold, altså en generell sjekk av seriositeten i bransjen. Det er derfor vi nå både i forbindelse med revidert og i forbindelse med statsbudsjettet har foreslått for Stortinget å styrke denne innsatsen.

Så bare en kort kommentar til de andre spørsmålene som ble tatt opp.

Det er flere krevende saker som Skattedirektoratet har hatt å håndtere. Spørsmålet om personnumrene ble det umiddelbart tatt affære på. Den saken tok både Skattedirektoratet og Finansdepartementet kraftig tak i.

Det andre spørsmålet som ble tatt opp, har jeg ikke noen ytterligere kommentarer til nå, bortsett fra å si at i rutinene for det som gjelder for fremtiden, er det strammet kraftig inn med hensyn til hva som anses som akseptabelt i forhold til forretningsvirksomhet opp mot Skattedirektoratet.

Svein Flåtten (H) [11:25:04]: Jeg tror det er viktig at skatteetaten har en god anseelse blant publikum, og selv sagt er det viktig at den får mer ressurser. Jeg tror også det er viktig at man ser på hvordan den fungerer, at man ser på organiseringen.

Vi har jo tidligere i høst utvekslet oppfatninger om skatteetatens håndtering av f.eks. gamle skattesaker hvor mediepress måtte til for å flytte på posisjonene. Det har altså vært en rekke ting – jeg vet ikke om det er fordi folk flest også er opptatt av det. Men jeg tror at skatteetaten på et vis skal være hevet over i hvert fall altfor mye kritikk. Folk skal være misfornøyde med å betale for mye skatt, ja, men dette skal kontrolleres og følges opp på en god måte. Jeg håper statsråden kan bidra enda bedre til det.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:26:09]: Vi har jo undersøkelser blant befolkningen om hva slags tillit man har til skatteetaten der skatteetaten når veldig høyt opp,

og folk er veldig godt fornøyd med den servicen de får. Det er utrolig viktig, og det er ganske godt gjort også. Folk skal selvfølgelig betale sin skatt og sine avgifter med forståelse, men det kan jo likevel være sånn at man ikke i utgangspunktet skulle tro at skatteetaten var blant dem som rangerte høyt på tillitsbarometeret. Men jeg er helt enig med Flåtten i at det også krever at man har for øye hele tiden både i den virksomheten som gjennomføres når det gjelder kontroller, at folk ser at man ikke slipper unna med skatteunndragelser, og også generelt sett med hensyn til hvordan man behandler personopplysninger, og at man er profesjonell i forhold til grensen mellom Skattedirektoratet og skatteetaten og private bedrifter, som er leverandører til samme etat.

Jeg er enig i at vi må fokusere på dette hele veien. Men Skattedirektoratet og skatteetaten har lyktes godt så langt. Det er ikke gjort av seg selv. Det må man fortsette å jobbe med for å opprettholde tilliten.

Spørsmål 2

Svein Flåtten (H) [11:27:33]: «Lånetilgangen reduseres nå sterkt for kommunene, ifølge meldinger fra både Kommunekreditt og Kommunalbanken, og renten er økende. Den såkalte risikovektingen for norske kommuner er på 20 pst., i motsetning til de øvrige nordiske land, hvor den er på 0. Kredittilsynet har tidligere anbefalt vektingen redusert til 10 pst.

Vil statsråden, med bakgrunn i lånekrisen og vanskelige økonomiske tider for norske kommuner, ta et initiativ til at risikovektingen nå settes ned slik at kommunenes lånekostnader reduseres?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:28:12]: Vi har i Norge lagt stor vekt på at kapitaldekningsreglene for banker og andre finansinstitusjoner skal sørge for at disse har en god og tilstrekkelig soliditet.

Lovendringer og ny kapitalkravsforskrift som gjennomfører de såkalte Basel II-reglene og de oppfølgende EØS-reglene, direktivene 2006/48/EF (CRD) og 2006/48/EF (CAD), trådte i kraft 1. januar 2007. Lovreglene, som inneholder generelle og overordnede bestemmelser om kapitaldekning, ble vedtatt av Stortinget i juni 2006. Detaljerte regler som fastsetter regler for beregningsgrunnlaget knyttet til kapitalkravet, herunder krav til vekting av lån til kommunene, ble fastsatt av Finansdepartementet i forskrift 14. desember 2006 nr. 1506 om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker, finansieringsforetak, holdingselskaper i finanskonsern, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond mv., kapitalkravsforskriften.

Finansdepartementet sendte 14. juni 2006 ut høringsbrev om «nytt kapitaldekningsregelverk – utkast til forskrifter». Høringsnotatet og forslaget til ny kapitalkravsforskrift som var vedlagt høringsbrevet, var utarbeidet av Kredittilsynet. Av høringsnotatet framgår det at Kredittilsynet vurderer risikoen ved engasjementer med en kom-

mune eller fylkeskommune som høyere enn risikoen ved tilsvarende engasjementer med den norske stat.

Finansdepartementet er enig i Kredittilsynets vurdering om at utlån til norske kommuner og fylkeskommuner har høyere risiko enn utlån til den norske stat.

Det framgår av direktiv 2006/48/EF bilag VI del 1 punkt 2 nummer 9 første ledd:

«Engasjementer med regionale regjeringer og lokale myndigheter behandles som engasjementer med centralregjeringen i det pågældende land, hvis der ikke er nogen forskel i risiko mellem disse engasjementer, fordi de førstnævnte instanser har beføjelser til at inddrive midler, og hvis der findes særlige institutionelle bestemmelser, som reducerer risikoen for, at de misligholder deres forpligtelser.»

Dette er en dansk oversettelse.

Etter departementets vurdering gir ovennevnte direktiv ikke adgang til å fastsette en risikovekt på lån til norske kommuner og fylkeskommuner som svarer til risikovekten på lån til den norske stat. Laveste mulige risikovekt på lån til kommuner er derfor i henhold til direktivet 20 pst. På denne bakgrunn er risikovekt for utlån til kommuner satt til 20 pst. Risikovekten ved utlån til kommuner ble for øvrig ikke endret i forhold til de tidligere reglene i kapitalkravsforskriften fastsatt 14. desember 2006.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Svein Flåtten (H) [11:31:16]: Jeg takker for svaret.

Jeg tenkte å bringe diskusjonen litt ned på et mer praktisk plan enn alle disse reglene som vi nå er blitt forelagt.

Det er slik at Basel II-regimet gjelder ikke bare i Norge, det gjelder også i andre land. Faktisk i hele Europa har man en vektning på 0 pst. Uten å diskutere direktiver, implementeringen i Norge osv. kunne jeg ha lyst til å spørre finansministeren om følgende: Hvis det var mulig i henhold til de internasjonale forpliktelser, avtaler osv. som vi har, å komme ned på 0 pst. og dermed spare norske kommuner for en kostnad på kanskje 600–700 mill. kr i året, ville hun da bidra til det?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:32:26]: Det er selvfølgelig viktig å gå gjennom hvordan disse tingene er vektet. Men utgangspunktet for spørsmålsstilleren er den situasjonen vi nå har i finansmarkedet og situasjonen for Kommunalbanken og Kommunekreditt. Jeg vil advare mot at man nå i lys av disse utfordringene senker kravene til det som dreier seg om soliditet. Det kan være en spørsmålsstilling vi får opp i mange sammenhenger.

Bortsett fra dette skal jeg ikke avvise problemstillingen, men jeg mener at begrunnelsen for å sette kapitaldekningskravet der det nå ligger, er god, og er godt belyst.

Svein Flåtten (H) [11:33:18]: Da vil jeg gjerne stille spørsmålet på en litt annen måte.

Jeg tar igjen utgangspunkt i en sammenligning med

andre nordiske land, og også de fleste andre europeiske land. Der har man vurdert på politisk hold og i institusjonene, de kredittilsyn eller de tilsynsorganene de måtte ha, at kommuner ikke stiller med noen dårligere sikkerhet enn staten. Meg bekjent har vi ikke sett eksempler på i Norge at kommuner har gått konkurs. Hvis så skulle skje, ville det være et helt spesielt tilfelle, hvor jeg regner med at staten ville komme inn i bildet. Så, sett fra en praktisk synsvinkel, mener ikke finansministeren at også det forholdet skulle tale for at vi så på bestemmelsene?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:23]: Vi er ikke ukjent med at enkelte kommuner på enkelte tidspunkt har hatt store problemer. Likevel har man klart å ordne opp i de situasjonene på en slik måte at man ikke har kommet i en situasjon der man har misligholdt sine forpliktelser, så vidt jeg vet. Jeg er enig i Kredittilsynets utgangspunkt, at det er forskjell på den sikkerheten den norske stat stiller opp med, og den kommuner og fylkeskommuner kan stille opp med, og at man vurderer den risikoen ulikt. Det synes jeg det er en rimelig god begrunnelse for i utgangspunktet.

Så til situasjonen for kommuner som nå rapporterer om utfordringer med finansiering. Vi har en utfordring når det gjelder finansmarkedet, med rentenivå osv., som spørsmålsstilleren var inne på innledningsvis. Men jeg tror vi skal være veldig varsomme med å koble vårt ønske (presidenten klubber) om å se et finansmarked som fungerer bedre, (presidenten klubber igjen) med bedre muligheter for kommunene til å låne og de spørsmålsstillingene som her tas opp av representanten Flåtten.

Presidenten: Presidenten ber om at man holder taletiden.

Spørsmål 3

Fra representanten Per Roar Bredvold til samferdselsministeren:

«Nye E6 mellom Gardermoen og Kolomoen i Hedmark skal etter planene åpnes 2013, men pga. at Miljøverndepartementet skal bestemme hvor mange tunneler det skal være på denne strekningen, blir åpningen vesentlig forsinket.

Hva vil statsråden bidra med for at åpningstidspunktet blir som planlagt?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

Spørsmål 4

Arne Sortevik (FrP) [11:35:59]: Spørsmålet lyder:

«Stikkprøver Riksrevisjonen har gjort av 25 større veibyggingsprosjekter viser at ti hadde store overskridelser. I tillegg ble det påvist graverende regelbrudd som bl.a. manglende anbud, rot og forsinkelser. Over halvparten av prosjektene ble forsinket. Riksrevisjonen påta-

ler altså store mangler i gjennomføring og slutføring av veiprojekter i regi av Statens vegvesen.

Hva vil statsråden gjøre for å rydde opp i de forhold som er påpekt av Riksrevisjonen, og for å sikre bedre gjennomføring av veiprojekter?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:36:45]: Denne Regjeringa har satsa på veg – me har ikkje berre prata om veg – me har no meir pengar til å drifte, vedlikehalde og investere i vegnettet vårt.

Me er opptekne av at dei løyvingane som kjem på vårt område, skal gi mest mogleg veg og bane. Regelverket for offentlege kjøp er eitt av fleire tiltak som skal bidra til å sikre dette.

Eg tek Riksrevisjonens kommentarar alvorleg, og me har brukt dei, og vil bruke dei, til å verte stadig betre.

Eg presiserer at Riksrevisjonens stikkprøver på dei oppgitte vegprosjekta fyrst og fremst er knytte til overskridingar på entreprisekontraktar. På større vegprosjekt er det vanleg med mange enkeltkontraktar. Avvik i tid og kostnad på ein enkeltkontrakt treng ikkje føre til tilsvarende avvik på det totale vegprosjektet.

Statens vegvesen nyttar i det alt vesentlege kontraktar med regulerbare mengder. Arten av arbeida er slik at mengdereguleringar alltid vil oppstå, og dei vil kunne føre til avvik i tid og kostnader samanlikna med inngått kontrakt.

Slike reguleringar må ikkje forvekslast med endringar som avbestillingar eller som bestilte tilleggsarbeid til inngått kontrakt. Det kan gjerast større tilleggsbestillingar i ein entreprisekontrakt utan at det er naudsynt å innhente nye anbod på tilleggsarbeida.

Eg er oppteken av at kvaliteten på Statens vegvesen si planlegging, prosjektering og kostnadsstyring er god. Dei forholda som Riksrevisjonen tek opp, viser at det er rom for forbetringar. Til dømes utgjer kostnadene for bestilte tilleggsarbeid i entreprisekontraktane ein for stor prosentdel samanlikna med inngått kontraktsum.

Statens vegvesen har sett i verk ei rekkje tiltak for å betre kvaliteten på styringa av entreprisekontraktane. Statens vegvesen arbeider no målretta med forbetringar på dei områda Riksrevisjonen har peika på. Samferdsledepartementet vil følgje opp dette.

Statistikken for alle avslutta vegprosjekt i 2007 større enn 5 mill. kr viser at samla sluttkostnad på landsbasis ligg 2 pst. lågare enn summen av opphavlege kostnadsoverslag. Dette er eit særst bra resultat.

Arne Sortevik (FrP) [11:39:05]: Jeg takker for svaret.

Innholdet i rapporten fra Riksrevisjonen underbygger langt på vei presseoppslag knyttet til Riksrevisjonens konklusjon, nemlig at vi har veiprojekter som virker å være ute av kontroll. Riksrevisjonen refser faktisk norsk veibygging. Hvis man skal ha tilleggsarbeid, skal det brukes anbud, slik at hvis man da velger å kjøpe eller gi konkrete oppdrag om tilleggsarbeid, skal det dokumenteres. Hvis veiprojekt blir forsinket, skal det brukes ulike økonomiske virkemidler hvor entreprenøren skal betale for forsinkelser, og når veiprojekt avsluttes, skal det gjennomføres

en dokumentasjon på avslutning, ikke minst knyttet til etterarbeid og ansvar for mulig etterarbeid.

Er det behov for en større opprydding i Statens vegvesen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:40:10]: Statens vegvesen gikk igjennom ei større omlegging for nokre få år tilbake. Det meiner eg Statens vegvesen har takla på ein god måte – sjølv om ei så stor omorganisering set store krav til ein organisasjon – både når det gjaldt regionalisering og utskilling av Mesta, som kom forholdsvis tett på kvarandre i tid. Eg har full tillit til at Statens vegvesen sin organisasjon evnar å gjennomføre prosjektstyring på ein god måte. Den kostnadskontrollen som Statens vegvesen viser til, syner at dei evnar det. Og me ser det i dei årlege årsrapportane som me får.

Eg kunne gått lenger inn i kvart enkelt prosjekt som Riksrevisjonen har teke opp. Tilleggskrav frå entreprenørar som er avviste i retten, er likevel komme med i Riksrevisjonen sin rapport. Så her er det mange ting eg kunne ha sett fingeren på, utan at me skal gå i detalj på det i dag.

Arne Sortevik (FrP) [11:41:03]: Jeg takker igjen for svaret. Like fullt går jeg ut fra at statsråden tar Riksrevisjonens rapport på høyeste alvor og tar de grep som er nødvendig.

Det er ikke første gangen Statens vegvesen kommer i søkelyset for kostnadsstyring. Det er heller ikke første gang det rettes søkelys mot Vegdirektoratet. Vi behandlet i går St.prp. nr. 70 for 2007–2008, om T-forbindelsen, som koster nesten 1,5 milliarder kr. I Kvalitetssikringsrapporten som vi etter hvert har fått for de ulike prosjektene, og som vi også fikk for det prosjektet jeg refererer til, står det:

«Kvalitetssikringsgruppen vurderer usikkerheten i kostnadsoverslaget til å være større enn det prosjektet selv har konkludert med.»

Dette ser ut til å fortsette. Det fortsetter i helt nye prosjekter – prosjekter i størrelsesorden 1,5 milliarder kr – hvor kostnadsanslagene synes å være vel optimistiske. Det tyder det på at det fortsatt er manglende forståelse for.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:42:21]: Om ein ser på statistikken for avslutta vegprosjekt større enn 5 mill. kr, som viser sluttkostnader på landsbasis i prosent av opphavleg kostnadsoverslag, så hadde me ein situasjon i 2001 der ein faktisk låg ganske langt over, på 13,2 pst. Det gjekk ned i 2003, til 8,8 pst. Det gjekk vidare ned i 2004, i 2005 og i 2006, og er no på 2 pst. under kostnadsoverslaget i 2007. Det meiner eg viser at i Statens vegvesen har ein hatt ei kontinuerleg fokusering på kostnadsstyring, og at ein i dag har eit system som verkar. Så vil ein nok sjå om ein går inn på dei prosjekta som Riksrevisjonen har teke opp, at det m.a. har skjedd ras, som måtte føre til tilleggskostnader. Det har vore krav frå entreprenørane, men i det materialet ligg at nokon er avviste i retten og nokon er framleis under behandling, så her må ein faktisk gå inn og sjå kva som ligg der. Men det viktige er at eg tek dette på alvor. Eg har teke det opp

med Statens vegvesen. Dei jobbar no for å få endå betre styring, både i prosjekta og i avviklinga og avslutting av dei.

Spørsmål 5

Torbjørn Andersen (FrP) [11:43:40]: Jeg har følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Norgeshistoriens største skogbrann i moderne tid startet i Froland kommune mandag 9. juni. Det ble allerede da bedt om helikopterassistanse, men svaret var nei. Brannen var ikke prioritert, het det. Brannen kom deretter helt ut av kontroll. Nær 27 000 mål ble flammens rov i storbrannen, som raste helt frem til fredag 13. juni. Først da, men så altfor sent, grep man inn med nok helikoptre. Froland kommune ber nå staten bidra med 10 mill. kr til et fond for gjenreising etter skadene i storbrannen.

Hva vil staten bidra med?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:44:45]: Eg var i Myklandsområdet den 29. august i år og fekk òg vera med i helikopter over området. Eg kjende brannlukta. Eg møtte folk som hadde stått på dag og natt. Eg er imponert over den store innsatsen frå lokalbefolkninga. Det er ikkje vanskeleg å skjønna uroa deira for framtida.

I eit møte med Froland kommune vart eg orientert om situasjonen i kommunen og kva planar som no ligg føre. Dei ynskjer seg m.a. eit gjenreisingsfond på 10 mill. kr frå staten.

Eg er einig i at situasjonen for Froland er vanskeleg, og at det kan vera nødvendig med statleg hjelp. Eg har difor vore i kontakt med landbruksministeren og miljøvernministeren. Regjeringa har enno ikkje konkludert om og i tilfelle korleis vi kan hjelpa kommunen i best mogleg grad.

Spørjaren synest å meina at innsats frå skogbrannhelikopteret tidlegare ville ha avgrensa omfanget av brannen. Lat meg understreka at brannen vart av leiinga på staden rekna for å vera under kontroll dag éin, og innsatsmannskapet vart dimittert. Justisdepartementet opplyser at det var manglande etterslökkingsarbeid i kombinasjon med generell høg skogbrannfare og kraftig vind som var årsaka til at brannen fekk høve til å blussa opp igjen, etter at han var vurdert til å vera under kontroll. Då brannen på dag to vart meldt ute av kontroll, vart begge tilgjengelege skogbrannhelikopter sende til Froland. Deretter vart det henta inn ytterlegare helikopterressursar, og ekstra mannskap vart stilt til disposisjon.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:46:37]: Jeg takker for svaret. Jeg kunne selvsagt ha ønsket at det hadde vært klarere. Jeg må si at det var et diffust svar. Jeg er nok litt skuffet over at statsråden ikke kunne være mer konkret.

Jeg vil også minne statsråden om at arbeidsgruppen som var nedsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB, for et par dager siden offentliggjorde rapporten om skogbrannen i Mykland. Denne rapporten var svært kritisk til brannhåndteringen i Mykland. Rapporten

viser også at en større innsats, slik det faktisk ble bedt om fra kommunenes side, ville ha avgrenset skadeomfanget betydelig. Men det skjedde altså ikke, selv om ordføreren i Froland bad om akkurat det. Dermed vil jeg påstå at det er klinkende klart at det sviktet fra sentrale myndigheters side i denne saken, noe som gjør at kommunen for så vidt havner i en klemme.

La meg spørre statsråden: Mener ikke statsråden at det er et statlig ansvar å bidra i denne saken? Jeg mener at det var sentrale myndigheter som faktisk sviktet mest innledningsvis, noe som gjorde at skadeomfanget ble såpass stort.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:47:45]: Eg kjenner ikkje denne rapporten. Eg skal setja meg inn i han.

Lat meg understreka at den kontakten som var mellom ordføreren og sentrale styresmakter på dette tidspunktet, var med andre statsrådar. Rapporten ligg under justisministeren, så eg kan ikkje svara for dette no, men eg tok med nokre avsnitt etter påstandar frå spørjaren.

Så vil eg på nytt understreka at eg ser at det kan vera behov for statleg hjelp. Eg hadde faktisk òg håpt at eg no skulle kunna vera meir konkret enn eg er, men eg synest spørjaren skulle vera roa av at eg arbeider med saka.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:48:53]: Jeg er iallfall glad for at statsråden ikke har konkludert, verken i den ene eller andre retning.

Ordføreren i Froland, Sigmund Pedersen, som statsråden kjenner fra eget parti, Senterpartiet, har hatt en god kommunikasjon med statsråden. Statsråden vet hva dette dreier seg om. Da kan man jo spørre: Hvorfor har det tatt så lang tid? Det er klart at alle momenter i denne saken burde vært kjent for statsråden gjennom de kanaler hun har til kommunen som dette angår.

Løftene statsråden gav da hun besøkte brannområdet i sommer, var den gangen veldig positive. Nå er de, slik jeg oppfatter det, ikke lenger så positive. Man kan jo spørre: Hva har skjedd siden i sommer? Innser ikke statsråden at hun setter ordfører Sigmund Pedersen fra eget parti, i en svært så vanskelig situasjon i denne saken, etter de løftene statsråden egentlig så tydelig gav i sommer om å gi Froland kommune bistand i denne vanskelige saken?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:49:57]: Det var sterkt å vera i Froland. Det var òg veldig nyttig, ikkje minst fordi eg møtte folk på staden som både hadde vore og var engasjerte i å få rydda opp i situasjonen og i å setja søkjelyset på framtida.

Så hadde Froland kommune naturleg nok, i lag med fylkesmannen, som er Regjeringas representant i Aust-Agder, fylkeskommunen og andre, sjølv behov for å bruka noka tid, ikkje minst med omsyn til kven som skulle dekkja dei utgiftene som allereie var komne på, f.eks. til eit interkommunalt brannvern. Der trur eg ordførar Pedersen er godt fornøgd med departementets og fylkesmannens medverknad. Det var det viktigaste der og då. Så skal vi no konsentrera oss om framtida, og vi har altså eit arbeid i gang.

Spørsmål 6

Martin Engeset (H) [11:51:21]: Jeg vil få stille følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«I et brev til departementet 12. september skriver fylkesmannen i Østfold bl.a. i avsnittet om Råde kommune: «Fylkesmannen har valgt å sette av 1 mill. kr som gjøres avhengig av om kommunestyret gjør vedtak om å utnytte hele kommunens inntektsgrunnlag bedre, (...)» Dette oppfattes lokalt som at Regjeringen ved sin stedlige representant fylkesmannen forsøker å gripe direkte inn i prinsipielt viktige lokalpolitiske prosesser og presser en enkeltkommune til å innføre eiendomsskatt.

Anser statsråden at dette er akseptabelt?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:52:20]: I brev dagsett 12. september frå fylkesmannen i Østfold til Kommunal- og regionaldepartementet kjem det fram at Råde kommune har fått 1,7 mill. kr i skjønsmidlar til neste år. I tillegg til dette har fylkesmannen sett av 1 mill. kr som Råde kommune kan få under gjevne føresetnader.

I brev dagsett 23. november frå fylkesmannen i Østfold til Råde står føresetnadene for at Råde skal tildele dei ekstra midlane. Her er føresetnadene i punkt 2.2. i departementet sine retningsliner til fylkesmennene for skjønstilldelinga sitert, og fylkesmannen oppsummerer desse slik:

«Forventningen til Råde kommune er da:

1. Kommunen bør utnytte mer av sitt inntektsgrunnlag eller gjennomføre forsvarlige utgiftsreducerende tiltak.
2. Kommunen vedtar en forpliktende plan for omstillingstiltak.»

Kommunen vert ikkje stilt overfor nokre absolutte krav til korleis dei skal oppfylle fylkesmannen sine forventningar. I dette ligg det at det heller ikkje er stilt krav til kommunen om at dei må innføre eiendomsskatt.

Det er lokale styresmakter som har ansvaret for eigen økonomi, noko som også framgår av departementet sine retningsliner for skjønstilldeling. Lokale styresmakter må sjølv avgjera kva for verkemiddel som bør nyttast for å oppnå økonomisk balanse og god drift av kommunen. Eiendomsskatt er eit høve som kommunen kan vurdere på linje med andre tiltak.

I retningslinjene som vurderer skatteinntekter og andre økonomiske høve, står det i dag følgjande:

«Ved fastsettelsen av det inntektsutjevne tilskuddet blir innbetalte og fordelte skatter i skatte-regnskapet lagt til grunn. Eiendomsskatt inngår ikke i skatteinntektene som utgjør grunnlaget for det inntektsutjevne tilskuddet. Avgiftsinntekter inngår heller ikke i beregningen av kommunenes frie inntekter. Dette er imidlertid ikke til hinder for at fylkesmennene i sin vurdering kan ta hensyn til andre typer inntekter i forbindelse med en totalvurdering av kommunens økonomi. Fylkesmennene bør være varsomme med å tildele skjønsmidler til kommuner som ikke utnytter sitt eget inntektsgrunnlag eller som motsetter seg gjennomføring av forsvarlige utgiftsreducerende tiltak.»

Regjeringa Bondevik II hadde same ordlyd i denne delen av retningslinjene, utanom setninga om avgiftsinntekter, som er ny i år. Under avsnittet om «kommuner med en vanskelig økonomisk situasjon» hadde regjeringa Bondevik II følgjande tillegg som seinare er teke ut: «Fylkesmannen skal ikke stille krav om innføring av eiendomsskatt som forutsetning for å få skjønstillskudd.»

Eg gjer for ordens skuld merksam på at eg som statsråd har føreteke ei einaste endring i retningslinjene, nemleg den før siterte setninga om avgiftsinntekter.

Lat meg leggja til – ein kunne jo begynna å lura på om eg ikkje vart ferdig med dette svaret – at for at det ikkje skal oppstå nokon tvil om at kommunane skal ha eit reelt handlingsrom i høve til kva for tiltak dei vil setja i verk, vil eg leggja til følgjande i retningslinjene til fylkesmennene:

«Fylkesmennene skal leggja til grunn at det er opp til det enkelte kommunestyre sjølv å prioritera auka inntekter eller reduserte utgifter, samt kva for inntektskjelder som bør aukast eller kva for utgiftsområde som bør reduserast.»

Martin Engeset (H) [11:56:03]: Jeg takker statsråden for svaret.

I utgangspunktet kunne dette spørsmålet kanskje vært trukket i den ordinære spørretimen, siden vi hadde en runde på dette i spontanspørretimen. Men jeg opplevde gjennom spontanspørretimen at forvirringen om hva statsråden mente om dette spørsmålet, ble brakt opp på et høyere nivå. Derfor var det behov for å gjennomføre denne runden i den ordinære spørretimen også. Det som nå gjenstår etter svaret til statsråden, er om statsråden krystallklart fra Stortingets talerstol kan si og garantere at ingen av de kommunene som sier nei til å innføre eiendomsskatt, sier nei til å øke eller utvide eiendomsskatten, vil miste varslede skjønsmidler for 2009. Kan statsråden garantere det?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:56:52]: Lat meg seia at eg er glad for at representanten Engeset heldt ved lag spørsmålet, for det var i Råde dette begynte, og det var greitt å kunna bruka noko meir tid på svaret, og dimed òg ha moglegheit til å sitera desse retningslinjene så direkte, noko som det ikkje var høve til innanfor den tida vi hadde på slutten av spontanspørretimen.

Når det gjeld skjønsmidler for 2009, er det føreteke ein fyrste runde med tildeling. Eg ser ingen grunn til at det vert ei ny vurdering av dei. Så er det slik at fylkesmennene har halde nokre midlar igjen. Dei er pålagde å gjera ei totalvurdering etter å ha hatt kontakt med kvar enkelt kommune. Det betyr at når det gjeld den delen av potten som fylkesmennene har igjen, kan eg ikkje seia korleis midlane vert fordelte.

Martin Engeset (H) [11:58:01]: På et meget klart og enkelt spørsmål å besvare opplever jeg at statsråden bruker veldig mange ord, opplever at det i realiteten er en helgardering, at alt fortsatt kan skje.

Når jeg brukte Råde som eksempel, var det naturlig ut fra at det er en kommune i mitt eget fylke. Men jeg kan opplyse statsråden om at det ikke har manglet eksempler

fra andre kommuner og andre fylker – også statsrådets eget fylke. Også en rekke andre fylker og kommuner landet rundt opplever lokalt at de settes under et uttidig press, hvor de lokkes, trues eller presses til å innføre eiendomsskatt. Dette hadde jeg trodd at statsråden, som tilhører et parti som flagger høyt at de er opptatt av kommunalt selvstyre, hadde vært i stand til å slå ned på med en eneste gang og si at dette ikke var i tråd med hennes holdning og politikk. Men jeg konstaterer at så er ikke tilfellet.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:59:05]: I denne saka har eg faktisk vore nøydtt til å bruka nokre ord, fordi eg opplever at Høgre, med Råde som utgangspunkt for spørsmålet, har skapt tvil om fylkesmennene sine retningslinjer og Regjeringa si handtering frå fylke til fylke.

Lat meg då understreka på nytt igjen: Det er lokale styresmakter som har ansvaret for eigen økonomi. Det betyr òg at det framleis er lokale styresmakter som skal gjera vedtak om det skal innførast eigedomsskatt eller ikkje. Eigedomsskatt er ein frivillig skatt.

Men så er det nokre kommunar som er i ein vanskeleg situasjon, og som spør om skjønsmidlar. Eg antek at det heller ikkje er slik frå Høgre si side at dei går vekk ifrå dei retningslinjene som dei stod bak under den førre regjeringa, og som seier at det er forskjell på ein kommune som utnyttar handlingsrommet sitt på inntektssida eller eventuelt kuttar i utgifter, og ein kommune som ikkje vil gjera det.

Spørsmål 7

Fra representanten Ivar Kristiansen til miljø- og utviklingsministeren:

«21. oktober sendte NRK et TV-program som var sterkt kritisk mot situasjonen i oppdrettsnæringen og i særlig grad rømt oppdrettslaks. Verken myndigheter eller næringen fikk anledning til å imøtegå påstandene i programmet, som var sponset med 300 000 kr fra Direktoratet for naturforvaltning.

Mener statsråden at det er akseptabelt at et organ underlagt Miljøverndepartementet bruker 300 000 kr til å kjøpe sendetid i NRK for å få frem et klart politisk budskap hvor formålet synes å være å hindre utdeling av nye oppdrettskonsesjoner?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 8 vil bli behandlet senere.

Spørsmål 9

Fra representanten Torbjørn Hansen til landbruks- og matministeren:

«Da Senterpartiets Borten Moe uttalte seg om priskontroll på landbrukseiendommer i Nationen 2. oktober d.å., sa han blant annet: «Jeg kunne fokusert på det byråkrati-

et som må holdes i ånde på skattebetalernes penger for å forvalte dette, men nøyer meg i grunnen med å konstatere at dette etter mitt skjønn er skadelig for næringa og et grovt overgrep mot enkeltmenneskets eiendomsrett.»

Er statsråden enig med Borten Moe i at priskontrollen er skadelig for næringen og et grovt overgrep mot enkeltmenneskets eiendomsrett?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 10

Vigdis Giltun (FrP) [12:00:25]: Jeg har et spørsmål til statsråd Bjarne Håkon Hanssen.

«I Fredriksstad Blad 14. oktober kan man lese at Sykehuset Østfold har vært gransket i forhold til selvmordstilfeller. Sykehuset har mottatt sterk kritikk fra Helsetilsynet både når det gjelder mangel på kompetanse hos de ansatte og mangelfull risikovurdering. Det fremgår at det er begått alvorlige brudd på helselovgevingen, og hittil i år har sykehuset meldt inn fem selvmord. Styrelederen uttaler at rapporten ikke er tema for styret.

Vil statsråden sørge for at styret tar ansvar og følger opp denne alvorlige saken?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:01:13]: Jeg mener det er viktig at rapporter fra Helsetilsynet blir forelagt styrene i de regionale helseforetakene og helseforetakene på en hensiktsmessig måte. Dette er også formidlet som et styringsmessig budskap i foretaksmøtene i de regionale helseforetakene i 2007.

Administrerende direktør i Helse Sør-Øst RHF har orientert meg om at Sykehuset Østfold har etablert en slik rutine, altså at resultatet fra tilsyn ved Helsetilsynet og andre tilsynsmyndigheter rapporteres til styret. Styret får rutinemessig oversikt over eventuelle avdekte avvik og om avvikene i tilfelle er lukket. For avvik som ikke er lukket, vil styret etterspørre tiltak og følge opp til avvikene lukkes. I styremøtet 13. oktober 2008, som synes å være bakgrunnen for det aktuelle spørsmålet, behandlet styret, i tråd med sin vanlige praksis, to saker av denne arten: om lukking av avvik i akuttmottaket etter Helsetilsynets tilsyn og om status brannverntiltak.

Det oppslaget i Fredriksstad Blad som stortingsrepresentant Giltun viser til, har antakelig utspring i at journalisten ikke fant den aktuelle tilsynsrapporten som sak i styremøtet 13. oktober 2008. I et kort intervju med styrelederen oppfattet ikke styrelederen at journalisten etter spurte hvilken styrebehandling den aktuelle rapporten fra dette tilsynet etter hvert ville bli gitt. Styrelederen forklarte derfor ikke at den aktuelle tilsynsrapporten, i samsvar med den etablerte rutine, ville bli rapportert til styret.

Styrelederen pekte i intervjuet imidlertid på at han ventet at sykehusledelsen har en plan for selvmordsforebygging og tiltak for å sikre gjennomføring av planen. Det aktuelle spørsmålet fra stortingsrepresentant Vigdis Giltun synes derfor å hvile på en misforståelse mellom journalis-

ten og styrelederen om hva som er sistnevntes syn på hva som bør legges fram for styret.

Vigdis Giltun (FrP) [12:03:20]: Jeg takker for svaret. Det hadde vel kanskje vært vel og bra hvis det var en misforståelse.

Det som imidlertid stod i Fredriksstad Blad, og som jeg ikke har sett noe dementi av, er at styrelederen bekrefter at han er informert om rapporten, men at han ikke selv har lest den. Han sier videre når journalisten spør om hva han vil gjøre med saken, at han anser det som viktig at sykehuset skal være en lærende organisasjon, og at han forventer at de har en plan – og en plan for hvordan den skal gjennomføres. Det er jo det som får meg til å stille spørsmålet til statsråden om hvilken rolle styrene egentlig skal ha ved oppfølging av saker.

Det har vært mange tilsynssaker de siste fire årene ved Sykehuset Østfold når det gjelder selvmord. Det har vært oppfølging, men oppfølgingen har altså ikke ført til resultater. Det er ganske alvorlige tilfeller, ikke bare når det gjelder selvmord – man kan også tenke seg alle de pasientene som ikke har fått nødvendig oppfølging.

Hvorfor har ikke styret oppdaget dette under sine evalueringer og oppfølginger i styremøtene? Det er jo det jeg etterspør også.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:04:26]: Sånn som jeg oppfatter det, er vi uenige om virkelighetsbeskrivelsen. Representanten tar utgangspunkt i en virkelighet som vi mener ikke finnes. Virkeligheten er at tilsynsrapporter legges fram for styret. Det er rutinemessig etablert, og styret følger opp avviksrapportering og etterspør avviksrapportering inntil avvik er lukket. Det er ikke bare styrepraksis i Sykehuset Østfold HF, men i tråd med det pålegg vi har gitt gjennom våre foretaksmøter, og som skal være etablerte rutiner i hele Helse-Norge. Og det skulle bare mangle – jeg tror spørteren og jeg har akkurat de samme intensjonene.

Så opplever jeg at det er uenighet om hvorvidt dette praktiseres, men både Helse Sør-Øst og Sykehuset Østfold har forsikret meg om at de rutinene jeg nå beskriver, også er etablert der.

Vigdis Giltun (FrP) [12:05:30]: Jeg takker også for det svaret, men det som bekymrer meg, er at dette har pågått i fire år, og avvikene er tydeligvis ikke lukket. Det er alvorlige tilstander når det er såpass mange tilfeller av selvmord, som viser seg kanskje å ha årsak i manglende kompetanse, manglende risikovurdering, osv. Det er også en kjensgjerning at det er veldig mye bruk av tvang innenfor psykiatrien i Østfold. Dette kan jo også vitne om manglende kompetanse.

For et års tid siden hadde jeg et spørsmål til daværende statsråd Brustad angående ubesatte stillinger. Når det gjaldt psykiatere og psykologspesialister ved Sykehuset Østfold, var 50 pst. av stillingene ubesatt, og det var utstrakt bruk av vikarer.

Veldig mange sånne ting kan føre til at tjenesten ikke er slik den skal være. Slik jeg ser det, i hvert fall, kan ikke

styret ha fulgt opp og evaluert underveis at de tiltakene som er iverksatt, har virket. Hva mener statsråden om det?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:06:28]: Jeg er i og for seg enig med spørteren i at de spørsmålene som her tas opp, er relevante – altså: Hvordan håndterer styret avvikene? Hvordan følger man opp? Hvordan er tilsynsrapporter fulgt opp? Hvordan er avvik lukket? Hvordan er det med bruk av tvang i psykiatrien i Østfold? Hvordan er det med mangel på spesialister i psykiatrien osv. i Østfold? Det er gode spørsmål. Jeg har ikke svar på dem nå i dag, for det er ikke stilt spørsmål til meg om det i dag i spørretimen. Vi kan gjerne komme tilbake til de spørsmålene, for de er viktige nok, men på det spørsmålet jeg er stilt – hvorvidt det finnes rutiner på dette feltet – er svaret: Ja, det gjør det.

Så kan vi antakeligvis diskutere det andre i en senere spørretime.

Spørsmål 11

Sonja Irene Sjøli (H) [12:07:29]: «Unge som har rusproblemer, trenger flere tilpassede behandlingstilbud. Stiftelsen Bergensklinikkene har mulighet for å etablere slike tilbud raskt, men har fått avslag på søknad om dette fra Helse Vest. Kommunikasjonsdirektøren i Helse Vest, Bjørg Sandal, har ifølge NRK uttalt at dette skyldes at «Tilbud skal ikke styrkes med nye private klinikker, det skal styrkes innad i sykehus».

Hva er statsrådets vurdering av beslutningen fra Helse Vest og begrunnelsen for denne?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:08:06]: I forbindelse med representanten Sjølis spørsmål har jeg bedt Helse Vest RHF om en redegjørelse i forhold til den sisterte uttalelsen spesielt og i forhold til behandlingstilbudet for rusmiddelavhengige i Helse Vest generelt. Svaret fra Helse Vest er – og jeg siterer da det svaret jeg selv har mottatt:

«Private institusjoner utgjør en viktig og stor del av tilbudet innen tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbruk i Helse Vest. Helse Vest har årlig drøftinger med disse institusjonene innenfor de avtalene som er inngått hvor det også drøftes tiltak for å styrke tilbudet.

Helse Vest er bl.a. på basis av slike drøftinger kjent med muligheter som foreligger for å styrke tilbudet ved flere institusjoner. Vi er også kjent med forslaget om å etablere et tilbud ved Stiftelsen Bergensklinikkene til unge.

Disse forslagene blir vurdert i forbindelse med de årlige budsjett-drøftingene bl.a. med bakgrunn i den regionale planen og nasjonale føringer.

Forslaget fra Stiftelsen Bergensklinikkene vil slik sett bli vurdert sammen med andre forslag.

Helse Vest har et stort innslag av private institusjoner. Med bakgrunn i rusreformens intensjon om bl.a. å styrke helsetjenestene til rusmisbrukere, har Helse Vest sett det som viktig også å styrke tilbudet i hel-

seforetakene. Målet er bl.a. å få til en god integrasjon av rusfaglig kompetanse og kompetanse innen psykisk helsevern og somatikk.

Fra Helse Vest sin side er poenget å styrke tjenesten innenfor rusområdet, både i egne foretak og gjennom private institusjoner. Det er ønskelig å skape et samlet godt tilbud med et godt samarbeid mellom de private institusjonene og de offentlige. Utviklingen fra rusreformen 01.01.04 viser at Helse Vest har styrket tilbudet både i de private institusjonene og i helseforetakene.

Når det gjelder intervjuet med kommunikasjonsdirektør Bjørg Sandal er dette klippet og håndtert på en uryddig måte av NRK Hordaland. Dette er tatt opp med NRK Hordaland. I intervjuet er det understreket at Helse Vest skal styrke tilbudet i helseforetakene samtidig som private aktører vil være viktige aktører også i framtida. Også spørsmålet om økonomisk tilskudd til Bergensklinikkene er i intervjuet besvart i tråd med Helse Vest sin strategi.

Gjennomgang av råopptaket sammenholdt med innholdet i selve nyhetsinnslaget som er sendt i NRK Hordaland, viser at den redigering som er gjort ikke gir et korrekt bilde av intervjuet. Det er erkjent av NRK.»

Med det avslutter jeg sitatet fra Helse Vest. Jeg vil bare si til slutt at jeg håper med dette at representanten Sjøli har fått svar på sitt spørsmål, og jeg kan forsikre at vi har veldig mange av de samme intensjonene. Derfor vil jeg også følge utviklingen på rusfeltet nøye.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:11:14]: Jeg vil takke for svaret, som jeg oppfatter som positivt og oppklarende i forhold til den spesielle situasjonen som oppstod i Helse Vest, og som for de mange rusavhengige som venter i kø, har vært en fortvilet situasjon. Vi så det jo slik at når Bergensklinikkene faktisk hadde en mulighet for å tilby et behandlingstilbud til unge rusmisbrukere, kunne det være et godt tiltak, som kunne utvide kapasiteten og styrke kvaliteten på tilbudene. Nå er det om lag 4 000 rusavhengige som venter på behandling, og den ventetiden har jo økt de siste årene. Helse Sør-Øst har kuttet ut 69 behandlingsplasser i private institusjoner, til tross for at den gjennomsnittlige ventetiden for behandling har økt med mer enn to måneder, og det er ikke bygd opp tilsvarende kapasitet i offentlig regi.

Er statsråden også like positiv til at en i andre deler av landet, i de regionale helseforetakene, kan ha et tilbud i samarbeid med private?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:12:24]: Jeg mener at virkeligheten ute i rusbehandling i Norge er at det er en god del innslag av private aktører. Det er mye godt samarbeid mellom helseforetakene og private aktører, og det skal vi også ha i framtiden. Men samtidig mener jeg veldig klart at det er behov for å bygge opp rusfaglig kompetanse og rusfaglig behandlingsskapasitet også i det offentlige, ikke minst med utgangspunkt i det resonnementet som jo kommer fram i det jeg siterte fra Helse Vest, at det å styrke kompetansen og behandlingsskapasiteten også ved sykehusene våre er viktig,

fordi det bidrar til at rusmisbrukere får et bedre helhetlig tilbud. For mange rusmisbrukere sliter også med psykiske lidelser, sliter med somatiske problemer, og det at du styrker rusfaglig kompetanse i helseforetakene, bidrar til at totaltilbudet i sykehusene blir bedre for rusmisbrukere.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:13:27]: Jeg oppfatter iallfall at statsråden i større grad enn tidligere statsråd er positiv til å ha private innslag som kanskje både et korrektiv og et supplement til det offentlige tilbudet. Jeg er jo helt enig i at vi må bygge opp og styrke også det offentlige tilbudet, nettopp fordi man har sammensatte lidelser. Vi er allikevel bekymret over at plasser blir nedlagt når det står 4 000 i kø som har behov for behandling ganske raskt. Men som sagt, de private står jo også for mangfold. Jeg tror det er viktig å ha flere tilbud både offentlig og privat, og også flere tilbud innenfor det private for denne gruppen som trenger behandling. Men til slutt vil jeg bare takke for at statsråden som sagt stiller seg så positiv til også det private innslaget, og at det sammen med det offentlige kan utgjøre et godt tilbud.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:14:49]: Jeg tror vi er helt enige om at behandlingsskapasiteten på rusfeltet er for dårlig. Det er også begrunnelsen for at Regjeringen øker innsatsen på rusfeltet med 300 mill. kr neste år. Det gjør at vi, siden Regjeringen tok over, har styrket rusområdet med nesten 700 mill. kr. Og av de 300 mill. kr skal over halvparten gå til behandlingsskapasitet, altså bl.a. til å styrke helseforetakenes behandlingsskapasitet.

Så er jeg enig i at det er krevende i en situasjon der det er mangel på plasser, samtidig å avvikle en del av de plassene. Men jeg står veldig på at det er rett. For svaret er ikke nødvendigvis flest mulig plasser – det kunne vi fått til for en billig penge. Utfordringen er flest mulig gode plasser, som gir behandling, og som gir resultat. Derfor må vi samtidig med at vi bygger opp nytt, tørre å avvikle noe som ikke fungerer godt nok.

Spørsmål 3

Inge Lønning (H) [12:16:01]: Jeg har følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Datatilsynet gjennomførte våren 2008 kontroller knyttet til håndtering av person- og helseopplysninger i Nasjonalt informasjonssystem for pasienttransport (NISSY). Kontrollen avdekker betydelig svikt i forhold til kravet om å ivareta pasientens personvern. Videre fremkommer det at Helse Sør-Øst RHF har instruert underliggende helseforetak om å benytte ordninger som strider mot gjeldende regelverk.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at de regionale helseforetakene respekterer gjeldende regler om personvern?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:16:40]: Det er et viktig spørsmål representanten Lønning tar opp. Transport av pasienter er en lovpålagt oppgave for de regionale

helseforetakene etter pasientrettighetsloven § 2–6 og spesialisthelsetjenesteloven § 2–1a. For pasienten foretas det både direkte oppgjør og enkeltoppgjør ved refusjon av utgifter til transport. Ved direkte oppgjør gjøres det opp direkte mellom transportør og helseforetak, mens ved enkeltoppgjør refunderes utgifter i etterkant av foretatt reise. Direkteoppgjør behandles i dag gjennom Nasjonalt informasjonssystem for pasienttransport, altså NISSY. Helse Sør-Øst RHF v/ Ullevål Universitetssykehus er systemeier for NISSY.

Datatilsynet pekte i sin vurdering på at det manglet databehandlingsavtaler som er påkrevd i henhold til § 18 i helseregisterloven. Norsk Helsenett AS, som driver NISSY, har nå inngått databehandlingsavtale med alle helseforetak som har kjørekontor og/eller oppgjørskontor. Dette skal sikre forsvarlig bruk av NISSY og at det etableres rutiner som sikrer at pasientinformasjon håndteres i tråd med helseregisterlovens bestemmelser. Slik vi ser det, vil dette også ivareta Datatilsynets vurdering om at Helse Sør-Øst RHF har instruert underliggende helseforetak om å benytte ordninger som strider mot gjeldende regelverk. Jeg har vært i kontakt med Helse Sør-Øst som nå arbeider med å lukke avvikene som er påpekt av Datatilsynet. Flere av de forholdene som ble påpekt, er allerede utbedret, og det foreligger planer for når og hvordan de resterende avvikene skal lukkes. Dette er også meddelt Datatilsynet.

Departementet er nå i dialog med Datatilsynet for å avklare om de opplysningene som skal behandles i forbindelse med oppgjør ved pasienttransport, er å anse som helseopplysninger, og dermed bør etableres som et helseregister. Det vil i så fall innebære at helseregisterloven skal anvendes ved bruk av NISSY. Det vil også bli vurdert om et slikt register skal etableres med hjemmel i konsesjon.

Det er viktig for meg at pasientopplysninger blir behandlet på en god og betryggende måte. Det gjelder også for opplysninger som registreres i NISSY, selv om de ikke anses å være spesielt sensitive – det gjelder fødselsnummer, navn, hente- og leveringsadresse. Det er viktig at opplysningene ikke oppbevares lenger enn det som er nødvendig for å administrere pasienttransport og egenandeler. Fødselsnummer lagres for øvrig kryptert.

Jeg er svært opptatt av at personvern og taushetsplikt blir godt ivaretatt i helsesektoren. I NISSY registreres det begrenset informasjon om hver enkelt pasient, men forvaltningen av dette, både hos systemeier, driftsansvarlig og hos databehandlingsansvarlig, skal være forsvarlig. Departementet vil, når dialogen med Datatilsynet er avsluttet, følge opp saken med relevante initiativ overfor Helse Sør-Øst RHF.

Inge Lønning (H) [12:20:01]: Jeg takker statsråden for et utførlig og detaljert svar og er glad for at han tar utfordringen på stort alvor.

Det er selvfølgelig mulig å si, som statsråden gjør, at vanligvis vil ikke denne type informasjon være spesielt sensitiv. Men samtidig må man se i øynene at kunnskap om at navngitte pasienter over tid fraktes til bestemte behandlingssteder, gjør at uvedkommende vil kunne

trekke slutninger om pasientens diagnose, kunne oppstille formodninger om det og sette rykter i omløp. Så under gitte omstendigheter er dette helt klart personfølsomme opplysninger.

Vil statsråden kunne garantere at de tiltak han har bedt Helse Sør-Øst om å iverksette, vil være på plass i løpet av rimelig kort tid?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:21:04]: Jeg er enig med representanten Lønning i at selv om det som registreres her ikke i seg selv er svært sensitive opplysninger, er det allikevel all grunn til aktsomhet overfor opplysningene, og det er nettopp det jeg prøver å gi uttrykk for at vi har.

Jeg har ikke fått noen nærmere tidsangivelse for når man regner med å kunne være ferdig med den dialogen vi nå er i gang med overfor Datatilsynet. Derfor må jeg be om å få komme tilbake til representanten Lønning med en vurdering av tidsperspektivet. Men jeg forutsetter jo at det skjer uten opphold, altså at det skjer så raskt som mulig. Men definisjonen av begrepet «så raskt som mulig» må jeg da få lov til å komme tilbake til.

Inge Lønning (H) [12:22:01]: Jeg takker for svaret.

Jeg har lest rapporten fra Datatilsynet, og det er ganske sterk kost. Datatilsynet er meget krass på de punktene hvor man påpeker at her er lovgivningens betingelser ikke oppfylt. Dels er det gjort ting som er direkte i strid med eksisterende lovgivning.

Vil statsråden ut fra erfaringene med denne saken, som jeg da regner med blir korrigert så raskt og effektivt som mulig, også overveie mer generelt å gå ut til helsetjenesten med en påminnelse om at lovgivningen på dette området skal overholdes, og at det ikke er akseptabelt at man ikke er påpasselig med å gjøre det?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:22:58]: Mitt generelle inntrykk er vel at helseforetakene, sykehusene og helheten i helsetjenesten er opptatt av de spørsmålene som Lønning tar opp, men det kan godt være at Lønning har et poeng i at det bør poengteres og understrekes. Jeg vil ta med meg den oppfordringen fra Lønning og etterspørre hvorvidt vi bør, og i så fall hvordan vi kan sende det signalet ut nok en gang til Helse-Norge.

Spørsmål 13

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:23:45]: Jeg har følgende spørsmål til justisministeren:

«I Norge mangler vi et moderne og funksjonelt treningssenter for politiet. Siden Oslo-politiet har de fleste av de tunge operative enhetene som beredskapstroppen, bombegruppen og politihelikopteret for å nevne noen, bør et slikt anlegg lokaliseres til Oslo. Det har vært snakket om det lenge, og så vidt meg bekjent er det meste planlagt. Det som gjenstår er å bevilge midler og starte etableringen.

Ser statsråden behov for et slikt senter, og når er det mulig med byggestart?»

Statsråd Knut Storberget [12:24:13]: I forbindelse med planleggingen av ny base for politihelikoptertjenesten i Oslo har Oslo politidistrikt også satt i gang planlegging av en samlokalisering av politihelikoptertjenesten, beredskapstroppen og et treningssenter for operativ trening. Jeg forstår godt behovet for en slik samlokalisering og også behovet for alle de elementene i en slik samlokalisering – som svar på det første spørsmålet. For tida er politiet i dialog med Statsbygg om ervervelse av tomt/utbygging. Vi snakker her om en betydelig investering eller økte leiekostnader, som vil måtte innarbeides i kommende budsjetter. Fra departementets side er det en forutsetning at etablering av helikopterbase kommer i første byggetrinn. Det er derfor i dag ikke mulig å si noe ekstakt tidspunkt for eventuell byggestart for de ulike delene av prosjektet før Statsbygg har kommet med sine avklaringer.

Etter min mening er det viktig at politiet har gode øvings- og treningsforhold. Utgifter må ses opp mot andre behov i politiet. Jeg kan derfor ikke si noe konkret om framdrift nå.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:25:28]: Jeg må jo si at jeg – med respekt å melde – er skuffet over svaret. Statsråden er ellers rimelig tydelig når det gjelder f.eks. soningskøen og ambisjonen der. Her er det altså snakk om et av de viktigste verktøyene politiet skal ha. Det har ikke samme prioritet hos statsråden, men det tar jeg i og for seg til etterretning.

Jeg synes jo statsråden bør vurdere et annet element i dette, og det er sårbarheten ved dagens plassering i Oslo. Det er altså slik at ett enkelt kjøretøy kan stenge utkjøringen fra politihuset i Oslo. Det har akkurat i dag vært et eksempel på en lastebil som ble stående fast og sperret Sentrum politistasjon. Jeg går ut fra at når statsråden skal vurdere etablering av et nytt senter, bør også sårbarhet være en faktor i det hele, ikke minst sett i lys av erfaringene fra NOKAS-ranet – politiet i Stavanger ble sperret inne av ett kjøretøy som det ble satt fyr på. I så måte hadde jeg håpet at statsråden skulle ha litt større ambisjoner. Det er greit å vente på Statsbygg. Men kan det da være slik å forstå at når planene fra Statsbygg foreligger, vil statsråden umiddelbart sette spaden i jorda – som man gjorde i en nordlandskommune for en tid tilbake?

Statsråd Knut Storberget [12:26:33]: Jeg liker å sette spaden i jorda, og det har vi jo i aller høyeste grad gjort når det gjelder justisfeltet. Men vi er avhengig av å gå noen prosesser for å få vite for det første hvor vi skal sette spaden i jorda, og så hvor mye det koster å sette spaden i jorda. Så jeg er glad for at Fremskrittspartiets justispolitiske talsmann ser at vi har bygd ned soningskøen, og at vi der virkelig har vist at vi har kunnet sette spaden i jorda og bygge 400 nye fengselsplasser.

Når det gjelder akkurat dette spørsmålet, må jeg bare gjenta at vi også ser behovet for dette, særlig sett opp mot de planene man har, og de behov man har, med hensyn til politihelikoptertjenesten og muligheten for samlokalisering. Så må jeg få komme tilbake både i budsjettprosessen og gjerne også i andre sammenhenger og si

noe nærmere om konkret framdrift når det er blitt mer konkretisert.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:27:26]: Dette svaret skal jeg takke for, og jeg håper jo at statsråden er enig med meg i at dette er en veldig viktig sak.

Statsråden var med og gjorde et vedtak i denne salen 16. mai 2002 om politihelikoptre og lokalisering sentralt i Oslo. Det har gått seks og et halvt år, og fortsatt sliter vi altså med effektiviteten og bruken av et av Europas mest avanserte politihelikoptre – ikke minst med basis i lokalisering, som har vært et problem. Jeg håper at det blir bedre. Det neste håpet er jo da at Regjeringen har ambisjoner om å bruke de samme verktøyene, og at man reduserer sårbarheten ved dem, jf. det som er i dag når det gjelder f.eks. beredskapstroppens lokalisering. Samtidig bør det være en ambisjon for Regjeringen å få på plass et treningssenter.

Jeg har registrert at statsråden har vært på Fornebu og sett på det midlertidige anlegget man har der ute, og jeg oppfatter det vel slik at man bør ha større ambisjoner enn som så. For når vi ser på hva svenskene har fått til når det gjelder treningsanlegg, er det milevis foran det som vi har. Jeg vil jo hevde at vi i Norge har en økonomi som gjør det mulig, og jeg tror også det vil være med og bidra som et positivt element når det gjelder rekruttering til politiet ... (presidenten klubber.)

Statsråd Knut Storberget [12:28:32]: Jeg er i veldig stor grad enig med representanten Ellingsen i behovet. Vi har store muligheter nå framover, fordi det skal gjøres grep overfor politiet både i forhold til bemanning, utdanning og nye lokaliteter i framtiden for Politihøgskolen. Og så kommer dette med politihelikoptre inn, som det altså er helt nødvendig å gå igjennom, selv om ikke jeg skal påta meg ansvaret – forut for min statsrådsgjerning – for hvorfor den saken lå i dødvanne. Men det er kjent at det har vært mange diskusjoner om lokalisering, som nok også er noe utenfor mitt påvirkningsområde. Men jeg tar med meg oppfordringen fra representanten om at dette bør prioriteres.

Spørsmål 14

Harald T. Nesvik (FrP) [12:29:35]: Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Det har til tider vært stort fokus på bemanningssituasjonen hos Oslo-politiet og hva som her må gjøres i fremtiden, mens det samme fokus bare i liten grad har vært knyttet til den alvorlige situasjonen en har i distriktet. Som et eksempel vil jeg vise til oppslag i Tidens Krav av 24. og 25. oktober der det fremkommer at det i perioder helgen før bare var én polititjenestemann på vakt i Kristiansund-området. Dette medførte at de var for få til å kunne rykke ut. Slike situasjoner skaper usikkerhet i befolkningen.

Hva vil statsråden gjøre i denne saken?»

Statsråd Knut Storberget [12:30:19]: Justisdepartementet arbeider for tiden med – og har gjort det lenge – at

politiet både får ressurser og rammevilkår som vil ivareta publikums behov for service og beredskap. Det er bakgrunnen for at vi har økt budsjettet til politiet til neste år med 789 mill. nominelle kroner, og at politiet får en reell økning på over 200 mill. kr.

Politidirektoratet har utredet politi- og lensmannsetatens utdannings- og bemanningsbehov både når det gjelder politiutdannet personell og personell med annen utdanning, fram mot år 2020. Det foreslås å opprette 2 700 nye politistillinger og 1 000 andre stillinger i politiet i perioden fram til 2020. Med budsjettforslaget for 2009 følger Regjeringen opp disse anbefalingene, bl.a. ved å øke opptaket på Politihøgskolen til det rekordhøye antallet 552 studenter – under den forrige regjering var tallet nede på 240. Hadde vi hatt det høye nivået på Politihøgskolen da, hadde vi antakelig i løpet av denne fireårsperioden hatt 600–700 ekstra politifolk, bl.a. til distriktene. Jeg minner om det, særlig rettet inn mot dem som satt i regjering da. Jeg mener at Fremskrittspartiet i stor grad har ryggen fri når det gjelder akkurat dette spørsmålet.

I tillegg til å øke opptaket ved Politihøgskolen arbeider vi med å organisere politiet på en bedre måte. Utdannede polititjenestemenn må i større grad ut i aktiv tjeneste, og de oppgavene som like gjerne kan utføres av sivile, bør utføres av sivile. Politidirektoratet har satt i gang en rekke tiltak, bl.a. rekruttering av personell med annen utdanning, eksempelvis arrestforvarere – som vi nå ansetter i flere distrikter – for å frigjøre polititjenestemenn for politiopp-gaver. Samtidig arbeider vi med tiltak for å beholde eldre politifolk lenger i jobb.

Angående bemanningssituasjonen i Kristiansund-området opplyser Politidirektoratet at Kristiansund politistasjon de siste ukene har drevet mye operativ opplæring i forbindelse med innføring av nye tjenestevåpen. I perioder med omfattende intern opplæring kan det til tider være vanskelig å fylle alle tjenestelister. Når det i tillegg oppstår sykefravær, vil det kunne oppstå tilfeller hvor man er avhengig av beordringer for å ivareta en god beredskap.

Videre bekrefter Politidirektoratet at Kristiansund politistasjon var bemannet med en tjenestemann lørdag 18.09.08 kl. 1800–2130 og søndag 19.09.08 kl. 1600–2200. Årsaken var sykefravær og at ingen andre tjenestemenn var tilgjengelig for beordring – som jo er en mulighet for politimesteren.

Vanligvis er det ikke noe problem å beordre tjenestemenn til overtid, men vi har i den senere tid sett at politifolk ønsker å verne om sin fritid.

Det er viktig å understreke at det i tidsrommet med enmannsbetjent vakt ved Kristiansund politistasjon var flere tjenestemenn på vakt i Molde-regionen som ville gitt politidistriktet bistand dersom behovet hadde oppstått.

Det er ikke så lenge siden jeg var i Kristiansund, så jeg vil samtidig benytte anledningen til å berømme særlig lokale myndigheter for god kriminalitetsforebygging i området. Blant annet ved å stenge matserveringen i en kiosk ved en bensinstasjon i Kristiansund reduserte man volds-kriminaliteten betydelig. En bred og slagkraftig kriminalitetsforebyggende innsats er avhengig av godt samarbeid lokalt. Det er også en viktig måte å spare politiresurser på.

Bemanningssituasjonen i politiet har vært en utfordring i flere år, rett og slett fordi det er utdannet for få politifolk. I høst er situasjonen blitt vesentlig verre fordi ansatte i politiet synes å ha bestemt seg for å verne om sin fritid ved ikke å ta på seg overtidsvakter frivillig.

Til tross for en tidvis utfordrende driftssituasjon i politi- og lensmannsetaten har vi et politi her i Norge som gjør en kjempejobb. Vi har et politi med en god utdanning og høy kompetanse. På flere viktige områder, bl.a. i Kristiansund-regionen, går kriminaliteten i riktig retning, og vi har et politi som derfor nyter stor tillit i befolkningen. Jeg er også glad for at vi allerede til neste år kan høste fruktene av økt opptak ved Politihøgskolen i fjor og i inneværende år – noe som heldigvis også Fremskrittspartiet har vært med og støttet. Vi har altså et rekordhøyt opptak på 432 studenter, og vi skal som sagt videre opp. Det innebærer at vi til neste vil få 100 ekstra polititjenestemenn, og de skal sysselsettes.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:34:50]: Takk til statsråden for svaret. Jeg er selvfølgelig kjent med at justisministeren daglig jobber med disse tingene for å få nye studenter, høyere opptak o.a., og for å få på plass bedre ordninger.

Det som bekymrer meg, er at den debatten som man har gående i denne sal, veldig ofte dreier seg om det sentrale østlandsområdet, gjerne rettet inn mot Oslo og de spesielle hovedstadsproblemene vi har. Jeg ønsker gjennom dette spørsmålet å sette fokus på hvordan det faktisk er ute i distriktene. Stasjonssjefen i Kristiansund sier bl.a. i Tidens Krav fredag 24. oktober at man har problemer med å få vaktlistene til å gå opp. Det er selvfølgelig fordi politifolk i mindre grad tar overtid frivillig.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Når de nye studentene kommer ut i praksis og man kan begynne å høste fruktene av det man har gjort, vil statsråden i sterkere grad legge forholdene til rette slik at flere av disse havner i distriktene og ikke blir «fanget opp» av flyplasser og Oslo-området?

Statsråd Knut Storberget [12:35:57]: Mitt svar på det er entydig ja.

Dette må vi gjøre på mange felt, først og fremst ved at når vi nå tar opp studenter ved Politihøgskolen, får politidistriktene og lokalmiljøene til rett og slett å sende «sine egne», som kommer tilbake.

Jeg mener at representanten Nesvik reiser en veldig viktig problemstilling om distrikt og by når det gjelder politiresurser. Det er på høy tid at denne debatten reises. Det sier jeg først og fremst fordi vi i altfor stor grad har konsentrert oss om Oslo-regionen når det gjelder politiresurser. Det er et politidistrikt som i løpet av de siste åtte årene har fått økning i sine budsjetter fra i underkant av 1 milliard kr til nå nærmere 1,7 milliarder kr. Tiden er inne for å ha et større fokus på distriktenes bemanningssituasjon, ikke minst fordi der trenger man ytterligere bemanning på grunn av bl.a. ganske trøtete infrastruktur, lange avstander og lengre responstid enn det vi opplever i Oslo.

Så jeg håper at når vi nå bl.a. skal ha studenter ut i praksis, vil det komme distriktene til gode.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:37:06]: Jeg vil gjerne takke statsråden for svaret.

Det som er helt åpenbart, og det som bekymrer meg med den lave bemanningen, er at hverdagskriminaliteten blir lidende. Da må man prioritere mye sterkere, og tilliten – dersom en har behov for hjelp – går ned. Det til-litsforholdet er absolutt noe som vi er veldig avhengig av for å ha et godt tilbud til befolkningen, og samspillet mellom publikum og politi er man svært avhengig av er best mulig.

Noe av det som veldig ofte kommer opp, er – og statsråden var selv inne på det – at om man bare har én polititjenestemann i Kristiansund, har man Molde-regionen å spille på. Det tar ca. 40 minutter å kjøre til Molde, og da kan både tjuver og andre ha kommet langt over alle hauger før man eventuelt kommer.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Vil statsråden også se på størrelsen knyttet til de variable enhetskostnadene i politiet? Det er et stadig tilbakevendende tema, og det er jo der en legger ekstraplattformene når det gjelder overtid og en del andre ting. Vil statsråden medvirke til at vi får økte bevilgninger til variable enhetskostnader?

Statsråd Knut Storberget [12:38:12]: Det er Politidirektoratet som fordeler disse midlene, men det gjøres etter en nøkkel – det er den såkalte Først og Høverstad-rapporten som ligger til grunn for det.

Vi har nå en gjennomgang av hvordan vi fordeler midlene. Jeg skal ta med meg det aspektet som representanten Nesvik tar opp her, for jeg mener det er viktigere enn noen gang. Skal vi beholde tilliten, som også representanten er inne på, er vi helt avhengig av at politiet er til stede rundt omkring i det ganske land, ikke bare i pressområdene, der hvor kriminaliteten – jeg holdt på å si i tabloidavisene – synes best.

Samtidig må jeg bare få understreke at når det gjelder hverdagskriminalitet og også grovere kriminalitet, er det fantastisk at man i Kristiansund har klart å redusere voldskriminaliteten betydelig. Jeg mener å erindre – med forbehold – at reduksjonen var på rundt 30 pst. ved å ta forebyggende grep. Det er klart det er viktig at man i regionen opplever at en så alvorlig kriminalitetsart går ned så betydelig. Det beste er jo å skape samfunn som har mindre kriminalitet og mindre behov for politiet. Jeg mener at Kristiansund bør ha mer politifolk, men samtidig gjør de også en god forebyggende innsats.

Spørsmål 15

Anders Anundsen (FrP) [12:39:29]: Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«I skriftlig spørsmål nr. 1539 for 2007-2008 svarte statsråden at det ikke er noen faglige eller andre hensyn som er så viktige at lokalisering av domstol i Søndre Vestfold må tas opp på nytt. Den faglige vurderingen konkluderte med at Larvik var best egnet. Økonomiske hensyn gjorde at valget ble Sandefjord. Nå er premissene for Stor-

tingets vedtak fullstendig endret, og økonomien ved de to alternativene er like.

Hvorfor vil ikke statsråden gi Stortinget mulighet til å vurdere saken på riktig faglig grunnlag?»

Statsråd Knut Storberget [12:40:07]: I Stortingets vedtak 21. mai 2001 om reduksjon av antall domstoler i første instans, fra 92 til 66 – og dette var altså i 2001, så det er langt tilbake i tid – lå beslutningen om å slå sammen Larvik tingrett og Sandefjord tingrett til nye Søndre Vestfold tingrett. Stortinget vedtok da at Søndre Vestre tingrett skal lokaliseres til Sandefjord.

Som jeg gjorde rede for i mitt svar 24. september 2008 til skriftlig spørsmål nr. 1539 fra representanten Anundsen, kan jeg ikke se at det foreligger noen faglige eller andre hensyn som er så viktige at man nå bør sette i gang en ny lokaliseringsprosess av nye Søndre Vestfold tingrett, syv år etter at Stortinget vedtok at domstolen skal lokaliseres til Sandefjord.

Et av hovedargumentene for strukturreformen var, som nevnt i mitt forrige svar, ønsket om større domstoler, bl.a. for å kunne ivareta den faglige kvaliteten og for å bedre ressursutnyttelsen. Andre hensyn som ble vurdert, var bl.a. reisetid, regionsutvikling i distriktet og domstolenes lokaler. Det er slik jeg ser det ingen vektige argumenter nå som tilsier at Larvik framstår som et bedre alternativ enn Sandefjord.

Når det gjelder denne vurderingen, at utvidelse av Sandefjord tingretts lokaler ikke lenger synes å være et aktuelt alternativ, og at det trolig vil måtte skaffes til veie nye lokaler for den nye domstolen i Sandefjord, vil jeg imidlertid igjen understreke at dette også ville være situasjonen dersom domstolen var vedtatt lokalisert til Larvik.

På denne bakgrunn mener jeg at det ikke bør fremmes ny sak eller forslag for Stortinget om endret lokalisering av Søndre Vestfold tingrett. Denne domstolsreformen var jo en stor sak som omfattet mange domstoler. Mange har nok lyst på omkamp i forhold til dette, men jeg kan ikke se at det er grunnlag for å gå inn i det verken i dette tilfellet eller i andre tilfeller på det nåværende tidspunkt.

Jeg legger for øvrig til grunn at Domstolsadministrasjonen etter min mening gjennomfører strukturrendringene på en god og formålstjenlig måte i tråd med Stortingets vedtak.

Anders Anundsen (FrP) [12:42:16]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er i grunnen litt overrasket. Den faglige vurderingen i den norske offentlige utredningen var entydig og enstemmig på at Larvik var det beste faglige valget. Men i stortingsmeldingen anbefalte departementet Sandefjord. Årsaken til det var følgende:

«Hvis den sammenslåtte domstolen lokaliseres i Sandefjord, vil det være mulig å gjennomføre sammenslåingen med en utvidelse av de eksisterende lokalene. Hvis domstolen lokaliseres i Larvik vil det måtte anskaffes nye lokaler. Departementet har derfor» – altså på denne bakgrunn – «valgt å foreslå Sandefjord som sete for en sammenslått domstol.»

Nå er dette gamle saker, og det har skjedd mye. En av de tingene som har skjedd, er at den økonomiske fordelene Sandefjord hadde, er borte. Larvik og Sandefjord er nå likestilt økonomisk, mens faglig var Larvik å foretrekke for syv år siden – og det kan hende at Larvik fortsatt er det.

Utgangspunktet er at Stortingets beslutning, når slike premisser endres, bør kunne reformeres. Det er også slik at Domstolsadministrasjonen i Østfold og Telemark tillater en slik endring og har tatt initiativ til en slik endring. Hvorfor vil ikke statsråden være med på det i denne sammenheng?

Statsråd Knut Storberget [12:43:22]: Jeg fastholder mitt svar på dette. Man foretar en vurdering i en ganske bred reform – geografisk og ellers – det tar tid å gjennomføre reformen, og den gjennomføres etappe for etappe. Jeg tror man skal være veldig varsom med å åpne hele den diskusjonen igjen. Det vil for det første kunne innebære at vi får mange diskusjoner her i Stortinget – det er jo flere representanter som har reist spørsmål om den domstolen som ligger nærmest der man bor. Så det vil jeg så sterkt jeg bare kan, fraråde. Det andre er at når tiden går, innstiller man seg på at det er det stedet som er valgt, som vil bli løsningen også for denne aktuelle domstolen. Av den grunn bør man ha særdeles vektige argumenter for å gjøre om et slikt vedtak.

Anders Anundsen (FrP) [12:44:19]: Jeg takker igjen for svaret, men jeg ble ikke spesielt mer begeistret.

Jeg vil bare presisere at premissen for at jeg har tatt opp spørsmålet, er ikke at jeg nødvendigvis vil ha lokalisering til Larvik, men at den beste faglige og økonomiske plasseringen bør velges. Som statsråden selv sier, er dette beslutninger som er syv-åtte år gamle, og de er basert på et grunnlag som kan ha endret seg. Når vi nå får helt nye premisser syv år etter, og gjennomføringen av lokaliseringen ikke er kommet lenger enn det den er i Søndre Vestfold, er det for meg fullstendig uforståelig at ikke statsråden mener det er riktig å ha en ny, faglig gjennomgang av hvor denne domstolen bør plasseres. Kanskje er konklusjonen en annen i dag enn den et enstemmig strukturvalg kom med for sju år siden. Men premisene er nå annerledes. Det er vektige argumenter, domstolene ser annerledes ut, og hele hovedargumentasjonen som Stortinget ble presentert for, og som Stortinget baserte sin beslutning på, er nå snudd på hodet. Jeg synes det er vanskelig å forstå at statsråden ikke tar dette mer alvorlig.

Statsråd Knut Storberget [12:45:22]: Nå beveger spørren seg i retning av ikke å konkludere med at det andre stedet skulle være best, men sier at situasjonen er slik at man bør ha en ny prosess rundt det. Det gir meg en enda bedre grunn til å si at det ikke er noen forhold rundt denne situasjonen, verken her eller andre steder, som skulle tilsi at vi bare må åpne prosessen og diskusjonen rundt det, for eventuelt å falle ned på den samme løsningen som man valgte for sju år siden. Jeg mener at man skal ha forsterkede argumenter for å måtte gå inn i det. Så jeg fastholder det svaret jeg nå har gitt for tredje gang.

Spørsmål 16

Fra representanten Line Henriette Holten Hjemdal til olje- og energiministeren:

«Klimagassutslippene fra oljesektoren utgjør ca. en fjerdedel av Norges klimagassutslipp. I klimaforliket ble partene enige om at arbeidet for å redusere utslippene fra sokkelen skulle intensiveres. I Aftenposten 24. oktober varslet miljø- og utviklingsminister Erik Solheim at han ønsker å innføre krav om elektrifisering av alle nye oljeinstallasjoner til havs, samt krav om elektrifisering av eksisterende installasjoner der det ikke blir meningsløst dyrt.

Hva er statsrådets politikk på dette området?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 17

Fra representanten Tord Lien til olje- og energiministeren:

«NVE har hatt på høring forslag til ny forskrift om kompetansekrav til norske nettselskaper. Flere av forslagene i forskriftsutkastet er kontroversielle, og har møtt stor skepsis fra en rekke nettselskaper og lokale fagforeninger. Når slike signifikante endringer i krav til nettselskapene skaper så store reaksjoner, og kommer i en tid hvor kraftbransjen står overfor store investeringer, så bør saken bli gjenstand for bred politisk behandling.

Vil statsråden fremlegge saken for Stortinget før endelig forskrift utformes?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket.

Vi går tilbake til spørsmål 8, fra Ketil Solvik-Olsen til miljø- og utviklingsministeren. Spørsmålet blir besvart av kunnskapsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren.

Spørsmål 8

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:46:08]: «Dersom globalt miljøarbeid skal gi ønskede resultater, er det viktig at man unngår nasjonale rammebetingelser som bare flytter utslippskildene til andre land. Arbeiderpartiet varslet i en pressemelding 21. august 2008 at «det ikke skal vere nokon gratis CO2-utslippskvoter etter 2012». EU vil derimot ha en betydelig tildeling av gratis klimakvoter til sin industri. Norsk industri vil dermed få sine konkurransevilkår kraftig forverret.

Kan statsråden forsikre om at Regjeringen ikke jobber i retning av den særnorske linjen Arbeiderpartiet har varslet?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:47:03]: Regjeringen arbeider for at en størst mulig andel av kvoter til kvotepliktig virksomhet etter 2012 skal selges. På denne måten vil kvotesystemet ivareta prinsippet om at foruren-

ser skal betale. Jeg vil videre vise til Ot.prp. nr. 66 for 2006–2007 om endringer i klimakvoteloven, som også utenriksminister Støre viste til i Stortinget 24. oktober, der det står:

«Regjeringen vil arbeide for at EUs kvotesystem skal baseres på at det ikke tildeles vederlagsfrie kvoter etter 2012. Norske kvotepliktige bedrifter kan derfor ikke basere seg på tildeling av vederlagsfrie kvoter etter 2012. Dette vil imidlertid måtte vurderes i lys av EUs politikk på området.»

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:48:10]: Jeg takker for svaret.

Det jeg ønsker at statsråden er tydeligere på, er hvilken linje Norge vil legge seg på i forhold til EU. Vil dette at man satser på å auksjonere bort mest mulig, skje uavhengig av EU, eller vil man faktisk prøve å legge seg tett opptil? Jeg kan være enig i at det er greit å ha et stramt regime for å kutte utslippene. Men det viktige må jo være at vi unngår karbonlekkasje ved at industrien i Norge får så høye kostnader som fører til at den legger ned, eller iallfall unngår å investere på ny, og gjenoppstår i EU eller i aller verste fall i Kina. For norsk industri er blant de mest miljøvennlige i verden. Den har allerede tatt i bruk den best tilgjengelige teknologien. Det er ikke mye å hente på kort sikt ved å være strenge i Norge. Men ved å flytte til utlandet får man alt fra en firedobling til en trettidobling av CO₂-utslippene, avhengig av hvilken industrivirksomhet man snakker om. Derfor ønsker jeg å få en presisering fra statsråden: Vil man legge seg opptil det EU gjør, eller vil man prøve å være strengere enn EU, (presidenten klubber) uavhengig av ...

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:49:15]: Som sagt: Det som er viktig no, er at vi jobbar for eit system etter 2012, både i Noreg og i EU-samanheng, der kvotar i størst mogleg grad skal seljast. Det betyr for norske verksemder at dei må leggje til grunn at det ikkje vil vere gratistildeling, men at kvotar vil seljast etter 2012.

Så er det slik at når EU endeleg har vedteke sitt system, lagt rammene for sitt kvotesystem fast, må vi kome tilbake til å gjere dei nødvendige vurderingane om korleis vi skal innrette vårt eige system her i Noreg.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:49:58]: Problemet med den politiske debatt er ofte at man ikke forstår realitetene som næringslivet må forholde seg til. Jeg har vært og besøkt flere industribedrifter rundt om i hele landet de siste ukene. Mange av dem har store industriinvesteringer som de ønsker å foreta de neste årene. Men uten prinsipielle avklaringer om rammevilkår, tør de ikke. Finnfjord smelteverk i Troms er ett eksempel, der man investerer for flere milliarder kroner, men de må vite at man prinsipielt i Norge vil jobbe for like rammevilkår som i utlandet. Den tilnærmingen som Regjeringen har her, at man i utgangspunktet må basere seg på å betale for alle utslipp – mens man vet at i EU legger man opp til tildeling av minst 80 pst. gratis utslipp – gir ikke den prinsipielle avklaringen. Det at Regjeringen sier at den skal komme tilbake til dette i

2013 eller i 2012, gir ikke den avklaringen som man ønsker seg. Jeg ønsker å få et veldig tydelig svar her: Vil man prinsipielt legge seg på linjen til EU, eller skal man som utgangspunkt si at her må man betale for alt, så får man eventuelt ombestemme seg hvis EU ikke følger norsk linje? Det er en veldig viktig avklaring.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:51:01]: Det er slik at rammene for EUs langsiktige system ikkje er endeleg fastsette. Men både vi og veldig mange andre jobbar for eit system der kvotar i størst mogleg grad skal seljast. Det vil vere det mest velfungerande systemet og den mest velfungerande marknaden. Det vil vere det som i størst grad følgjer eit viktig prinsipp, som det elles er brei semje om, nemleg at forureinaren skal betale. Derfor må norske verksemder ikkje leggje til grunn at det vil verte gratistildeling etter 2012. Det er det vi jobbar for overfor EU òg.

Så må vi sjølvsagt kome tilbake, når EU endeleg har fastsett rammene for sitt system, til korleis vi skal gjere vårt system endeleg i Noreg. Men utgangspunktet er altså at ein ikkje må leggje til grunn at det vert vederlagsfrie kvotar etter 2012.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 18.

Spørsmål 18

Gunnar Gundersen (H) [12:52:08]: Jeg vil rette følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«På TV 2-nyhetene den 16. oktober stilte statsråden opp i et intervju rundt spesialundervisning i Lunner kommune. Kommunen må kutte kostnader. Ordføreren understreket at kommunen skal drive en skole i tråd med lovverket, men statsråden bidro til å skape tvil om dette. Lunner kommune har hatt et tilbud om spesialundervisning på ungdomstrinnet utover det som er lovpålagt, og vurderer sine handlinger nøye.

Var statsråden i kontakt med kommunen for å orientere seg om situasjonen før han ga sin kommentar til TV 2?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:52:48]: Mine kommentarer i TV 2-nyheitene ved den aktuelle anledninga galdt plikta som alle kommunar har til å gi den spesialundervisninga som er lovpålagd. Det er ekstremt viktig. Vi veit dessverre at for mange elevar ikkje får oppfylt sin lovpålagde rett til spesialundervisning, og nokon må stå opp for dei og gjere det krystallklart. Kommentaranane var ikkje retta mot den konkrete budsjett-situasjonen i Lunner kommune, og eg hadde ikkje vore i kontakt med kommunen om denne saka.

Eg kan ikkje sjå at kommentaranane skulle føre til at det vart skapt tvil, snarare tvert imot. Det eg var oppteken av, var å peike på at det er viktig at alle elevar som treng det, får den spesialundervisninga dei har krav på etter opplæringslova. Det sa eg òg i mine kommentarar, og eg trur eg tvert imot gjorde det klarare at ein må følgje lova. Den retten til spesialundervisning som elevane har, kan ein ikkje sjå bort frå, og innhaldet i spesialundervisninga skal

ikkje verte redusert på grunn av f.eks. manglande dekning i kommunebudsjetta.

Gunnar Gundersen (H) [12:54:01]: Jeg har sett innslaget flere ganger, og jeg tror det er liten tvil om at det sås tvil om hvorvidt kommunen vil følge det som er lovpålagt.

Statsråden og jeg helt enige om at vi bør ha en tøffere oppfølging av det som faktisk er lovpålagt, også når det gjelder spesialundervisning. Men kommunene er også pålagt å tilpasse seg en økonomi innenfor de rammene de faktisk opplever. Her var det en kommune hvor ordføreren stod fram og garanterte at den tilpasningen ikke ville skje på bekostning av det som er lovpålagt.

Jeg mener det er et ganske viktig skille i vår måte å drive samfunnet på at kommunene har både en rett og en plikt til å tilpasse seg slik de finner det mest fornuftig, så lenge de ikke bryter lovverket. Det var det jeg reagerte på da statsråden var ute og kommenterte. Jeg vil be om at han avklarar det for framtiden, slik at man ikke bidrar til å så tvil om hva som foregår ute i de enkelte kommuner.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:55:04]: Det vil sjølvsagt vere heilt utenkjeleg for meg å blande meg inn i budsjettbehandlinga i ein kommune i Noreg, fordi det er eit lokalt ansvar.

Det som derimot er mitt ansvar å blande meg inn i, og som eg synest er viktig, er for det første at alle elevar i Noreg som har krav på spesialundervisning, skal få oppfylt sin rett til det. Eg vil bruke alle anledningar òg i fortsetjinga til å gjere det så krystallklart som mogleg, for eg trur det er ein bodskap som for sjeldan når ut til både kommunepolitikarar, foreldre og ungane sjølve.

For det andre vil eg i tillegg seie herfrå at det ofte vil vere behov for meir enn det lovpålagde minstetilbodet for at tilbodet om spesialundervisning skal vere godt. Eg vil sterkt oppfordre til at ein vurderer det og gir eit så godt tilbod som mogleg – òg utover det som er lovpålagt.

Gunnar Gundersen (H) [12:55:59]: Slik sett er jeg fornøyd med svaret. Men kunnskapsministeren vet også at i norsk skole har vi en stor utfordring i å finne nye løsninger for nettopp spesialundervisningen. Vi har fokusert veldig på dette med tidlig innsats, at man kanskje må gi spesialundervisning mye tidligere.

Man har ganske stor kreativ kraft ute i de mange kommunene rundt omkring i landet, og det er igjen viktig at statsråden ser forskjellen mellom det å kommentere forhold som bryter loven, og forhold hvor kommunene tilpasser seg innenfor det som er deres grad av frihet – den fri-

heten som lovverket gir. Det var for å ta opp det jeg mente var et lite overtramp overfor Lunner kommune i forhold til nettopp den graden av frihet kommunene skal ha til å kunne tilpasse sine tjenester, jeg stilte spørsmål i dag.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:56:54]: Eg peikte ganske enkelt på kva lova seier, og at det må følgjast. Og det vil eg fortsetje med.

Så kunne eg ikkje vore meir einig i at vi må gjere ein betre tidleg innsats. Den raud-grøne regjeringa har på ein heilt annan måte enn tidlegare i Noreg teke tak i det. Det ligg no ei stortingsmelding til behandling i Stortinget der vi varslar det som allereie er lagt fram i budsjettet. Det er 1 milliard kr til kommunane neste år, til fleire lærarar og andre pedagogar i første til fjerde klasse i norsk og matematikk og til obligatorisk kartleggingsverktøy når det gjeld lesing dei første skuleåra. Vidare er det ei plikt for kommunane å ha ein kvalitetsrapport der ein går igjennom kvaliteten i opplæringa, det er ei rektorutdanning som nettopp skal fokusere på tidleg oppfølging – for ikkje å snakke om det som skjer før skulestart, at vi no har hatt ein barnehagerevolusjon. Det året eg vart fødd, i 1971, gjekk under 3 pst. av barna i Noreg i barnehage. No er det 95 pst. av dei som begynner på skulen, som har det faglege og sosiale grunnlaget. Det er tidleg innsats i praksis.

Presidenten: Den ordinære spørretimen er omme.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: På grunn av en kommunikasjonssvikt ble en permisjonssøknad uteglemt ved møtestart. Det må det voteres over, så jeg ber representantene om å ta plass før vi går til votering.

Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Solveig *Horne* i tiden fra og med 10. november til og med 17. november for å delta i den oppnevnte stortingsdelegasjon til Tibet og Kina.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten for Rogaland fylke, Bente *Thorsen*, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Cathrin *Bretzeg* og Modulf *Aukan* innvelges i Lagtinget for den tid de møter for henholdsvis representantene Jan Petersen og May-Helen Molvær Grimstad.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.